2106

Tr. Nr. 19

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1967 METAI, SAUSIO MĖNESIO 7 D. / JANUARY 7, 1967 / PART TWO NR. 5 (1)

LIETUVIO MEILĖ ŽEMEI, DARBUI IR GYVENIMUI

POKALBIS LITERATŪRINĖMIS TEMOMIS SU ŠIEMETINIU "DRAUGO" ROMANŲ KONKURSO LAIMĖTOJU PRANU NAUJOKAIČIU

Vos tik paaiškėjus, kad "Draugo" šešioliktojo romanų konkurso laimėtojas yra rašytojas **Pranas Naujokaitis,** tuoj pat teko jį užkalbinti, pateikiant visą eilę klausimų, susietų su jo paties pastarąja kūryba ir su visa nūdienine literatūros situacija aplamai. Tad čia ano pokalbio mintimis pasidaliname ir su skaitytojais.

— Kuri tema ir kurie jos piešimo brūkšniai yra akcentuojami Jūsų "Draugo" romano konkursą laimėjusiame veikale?

— Pažangus Suvalkijos kaimo paveikslas, įdėtas į rėmus kintančios, dinamiškos laiko tėkmės, prasidėjusios nepriklausomybės išvakarėse ir pasibaigusios jos praradime. Pirmauja sveikosios, kūrybinės kaimo jėgos. Stipresniais šviesos pluoštais apšviečiama lietuvio meilė žemei, meilė darbui, meilė gyvenimui. Įvykių centre stovi naujakurio savanorio - kūrėjo sodyba, jo darbai, troškimai, rūpesčiai, vargai, viltys ir praradimai.

— Kada ir kaip atėjo Jums šitokia romano idėja ir koks buvo pirmasis paskatas sėstis ir rašyti?

— Gal daugiau negu dešimtį metų šio romano tema nedavė man ramybės. Nešiojausi ją galvoje ir širdyje. Jaučiau pareigą apie tai rašyti. Net anksčiau už "Upelius..." Stipresni paskatai vertė pradėti "Upelius", paskui, lyg atvangos išsidainavimas, įsiterpė "Įlūžę tiltai", greta susirinko poezijos du rinkinėliai, knygelė jaunimui... Ir vis tai tomis laiko nuotrupomis, tais iš poilsio pasivogtais savaitgaliais. Ir vis dar atidėliojau, bijodamas temos svorio. Bet kai atėjo mano amžiaus šešiasdešimti metai, lyg išsigandau ir tariau: dabar — kad nebūtų per vėlu. Ir taip per dvejus metus, vagiant savaitgalių poilsį, atsirado **"Žydinčios dienos":** pir maisiais metais — pirmoji redakcija, netobula, spraguota, neišbaigta; antraisiais — jau pats kūrinys, beveik iš naujo perkuriant pirmosios redakcijos puslapius. Visada būna mano toks kūrybos procesas. Jei reikėtų rašyti ranka, gal niekada to proceso nesugebėčiau įveikti. Rašymas mašinėle beveik spėja lėkti su vaizdų ir minčių dinamika... Bet kai užbaigi, niekada nesi pilnai patenkintas, nes kūrinys vidaus vizijoje visada yra šviesesnis, tobulesnis.

— Kodėl rinktasi tema iš praeities ir iš įvykių tėvynėje, o ne iš čionykščio gyvenimo, iš mūsų dabarties?

Lygiai vertinu temas iš arti ir iš toli — laiko ir vietos atžvilgiu tą tolumą suprantant. Vyresniosios kartos autoriui vis dėlto daug gilesnė sietuva, neišdžiūstantis kūrybos šaltinis yra ir pasiliks tėvynė. Tai stichija, į kurios gelmes ir platumas yra įaugusi kūrėjo siela. Čionykštis dabarties mūsų gyvenimas yra gana ribotas. Problemų, tiesa, turime daug, bet aplinkumos gelmės kūrėjui daugiau ar mažiau yra svetimos. Jas gali pažinti, bet į jas įaugti beveik neįmanoma. Susiduriu gana dažnai su šiuo klausimu, ir man tai yra problema. Kalbėdamas apie "Žydinčias dienas", galiu prisipažinti, kad vaizduojamo gyvenimo sūkuryje pats sukausi ne tik stebėtojo vaidmenyje. Vaizduojamo gyvenimo paveikslas šiandien jau priklauso istorijai. Jis nebesugrįš ir jau niekados tokiomis formomis nepasikartos. Man ir rūpėjo to nebesugrįžtančio gyvenimo spalvas, įvykius, idėjas, siekimus ir žmones grožinės literatūros kūrinyje užfiksuoti ir lyg iš naujo atskleisti to gyvenimo nemačiusiems. Suprantama, kad tai ne visa Nepriklausoma Lietuva, net ne visas Lietuvos kaimas. Tai tik pažangaus Suvalkijos kaimo dalelė. Bet toji dalelė švietė man kūrybos metu, gal ji švies ir skaitytojui.

— Kaip vertinate aplamai nūdieninę lietuvių literatūros prozą šiapus ir anapus geležinės uždangos, kuriuos rašytojus ir kuriuos jų veikalus ypač išskirtumėte?

— Lyginti anapus geležinės uždangos lietuvių rašytojų kuriamą grožinę prozą su laisvojo pasaulio lietuvių rašytojų kūriniais yra netikslu, nes ten partijos varžtai literatūrai suriša rašytojo rankas, paraližuoja liežuvį ir mintį, pakerpa sparnus. Rašytojas J. Gliauda savo išsamiu straipsniu apie socialistinį realizmą tai įtikinamai parodė (Antroji Pradalgė). Talentų ten esama, bet laisvės nebuvimas nužudo kūrybos daigus. Kalbėdamas apie laisvojo pasaulio lietuvių grožinę prozą, negaliu būti toks pesimistas, kaip chemijos daktaras K. Keblys, turįs gabumų ir literatūroje. Ne vieta čia polemizuoti, bet mano vaizdas daug šviesesnis. Romano raidoje padaryta didelė pažanga — ir tematikos, ir kompozicijos, ir problemų bei charakterių atžvilgiu. Gal kiek pamiršta novelė, taip gražiai pražydusi dar laisvoje Lietuvoje. Vardais minėti nenorėčiau, kuriuos autorius vertinu labiau, kuriuos mažiau. Įpratau kad ir silpnesniame kūrinyje ieškoti laimėjimų, o ne tiek sustoti ties trūkumais. Dėl to ir mūsų grožinėje prozoje randu daug gražių, vertingų dalykų. O iki tobulumo kartais ir pasaulinio garso kūriniai ne pilnai pakyla. Yra žinoma, kad genijai tik keli pasirodo per šimtmetį, imant net pasaulio mastu. O mes, bevertindami savo kūrėjus, jų kūrinių trūkumus kartais taip pabrėžiame, kad iš kūrėjo nieko nelieka. Susilaikydamas nuo vertinimo, prisipažinsiu, kad iš mūsų grožinės prozos kūrėjų man labiausiai patinka J. Jankus, V. Ramonas, A. Vaičiulaitis, J. Kralikauskas, o iš poetų — L. Andriekus, K. Bradūnas, B. Brazdžionis, J. Aistis.

— Kaip žinome, nesate svetimas ir poezijai. Kaip Jums atrodo visa pokarinė lietuvių poezijos raida, kokia jos dabartis ir kokios viltys ateičiai čia ir tėvynėje?

— Mūsų naujoji poezija labai sumodernėjo. Ypač išviršinės formos atžvilgiu. Laisvai banguojantis ritmas, nesuvaržytas posmų ir rimų, labai tinka nuotaikų subtilumui išreikšti. Jau laisvės laikais Lietuvoje lyrikos žanras buvo toliausiai pažengęs tobulumo laiptais. Ir svetimame pasaulyje klajojant, nenusmukta, bet išsilaikoma ar net kylama. Tačiau lyrika dėl savo formos subtilumo ir nuotaikų bei idėjų asmeniškumo vis labiau ir labiau darosi iš inktųjų poezijos mėgėjų grožėjimosi objektu, atitrūksta nuo masės skaitytojų, kai tuo tarpu romanas randa kelią į platesnę visuomenę. Tačiau pavergtoje tėvynėje lyrikai yra kiek sunkiau uždėti partinius varžtus. Tokios žmogaus emocijų sritys, kaip gamtos grožis, meilė, gyvenimo slinkimas iš jaunystės į senatvę yra tokios bendrosios žmogaus dvasios sritys, kad čia kūrėjas gali pasijusti bent reliatyviai laisvas. Tokių šviesių kūrybos pragiedrulių ten jau esama.

— Ką pasakytumėte dėl viso mūsų literatūrinio gyvenimo raidos, knygų leidyklos, rašytojų prieauglio, skaitytojų dėmesio savai lietuviškai knygai ir kokių "vaistų" siūlytumėte negerovėms šalinti?

— Negerovių mūsų literatūros gyvenime esama gana daug. Knyga laikosi skaitytojais. Bet visi žinome, kad skaitytojai mažėja. Kai kas, save pateisindamas, kaltina rašytojus, kad jie neįdomias knygas rašą. Bet tokių nuomonių reiškėjai dažniausiai sprendimus daro knygų neskaitę. Ir ne visada juos galėtume laikyti atbukusiais materialistais. Knygą dovanų gavę, mielai perskaito ir net pasigroži, bet ieškoti knygos neieškos. Daugumoje gražių namų nėra nė knygoms lentynos. Tai inertiškumas, turįs gilesnį psichologinį pagrindą. Jį galima būtų įveikti tik sutelktinėmis veiklos priemonėmis, platinimo vajais, knygnešių žygiais. Graudi padėtis, kad daugelyje mažesnių kolonijų nėra net spaudos kiosko, nėra žmogaus, kuris knygas platintų. Ir pati mūsų spauda dažnai nusikalsta literatūrai. Pakartotinai esu kreipęs dėmesį, kad mūsų laikraščiai literatūrinius įvykius nustumia į paskutinę vietą, net išėjusių knygų neparecenzuoja, kartais deda tendencingai suniekinančias recenzijas. Reikia šioje srityje rimtų rekolekcijų! Lietuviškų knygų klubai atlieka didelius darbus. Bet kiek tų klubų mes turime? Kokia daugybė lietuvių nėra jokio klubo nariais, taigi nėra nuolatiniai knygų ėmėjai! O labai svarbu, kad nauja knyga tiesiog ateitų į namus. Šiandien ne pinigai sudaro

(Nukelta į 2 psl.)

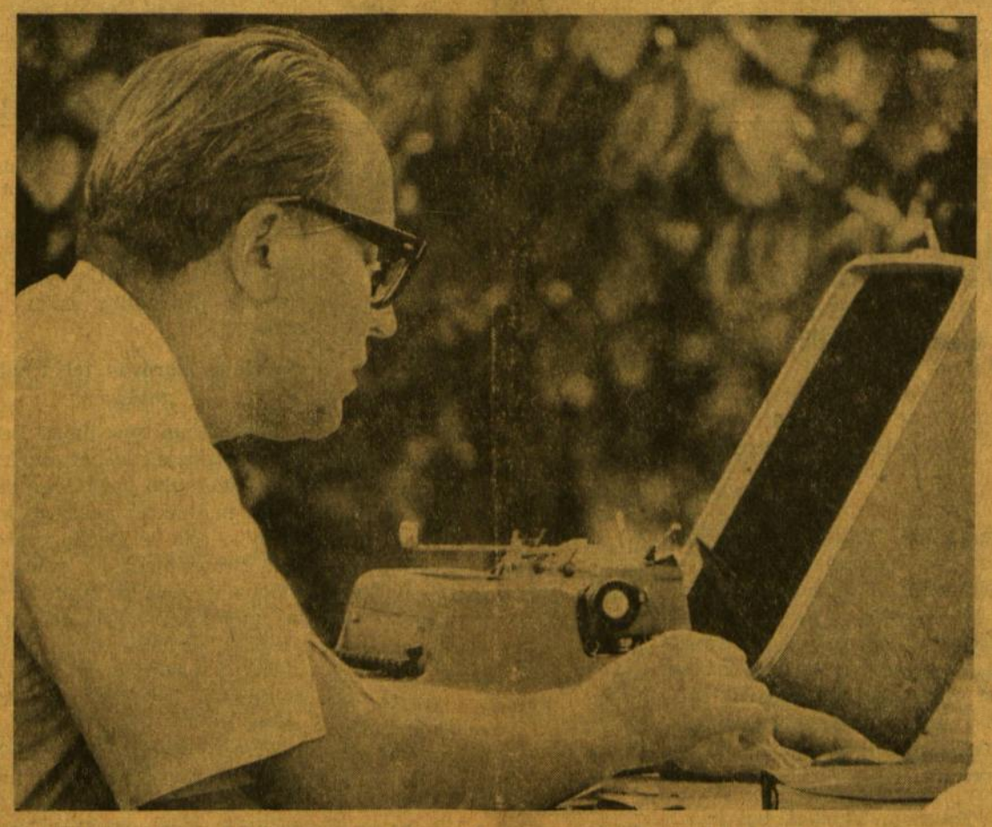

Rašytojas Pranas Naujokaitis, šešioliktojo "Draugo" romano konkurso laimėtojas, praėjusios vasaros metu rašo premija atžymėtąsias "Žydinčias dienas". Nuotr. Ged. Naujokaičio

Šiame numery:

- **Naujieji metai kultūros ženkle.**
- **Pokalbis su rašytoju Pranu Naujokaičiu.**
- **Žvilgsnis į kultūros gyvenimą Miunchene žiemos mėnesiais.**
- **Kalėdinė dovana (feljetonas).**
- **Fiordų šalis (kelionių apybraiža).**
- **Leonas Urbonas apie New Yorko meno pasaulį.**

Kertinė Paraštė

NAUJIEJI METAI KULTŪROS ŽENKLE

Jau netrumpoje pokario metų virtinėje, kai kurie jų įsirėžė mūsų atmintin kaip išskirtinesni iš kitų. Tai buvo vis sukaktuviniai kurio nors politinio ar kultūrinio fakto prasme. Kitų vėl nepamirštini bruožai buvo dainų ar tautinių šokių šventės, masiniai visuomeniniai ar religiniai suvažiavimai bei kongresai.

O koks bus ryškiausias 1967 metų portreto bruožas? Kaip atrodo, istorija čia mums kokios ypatingos sukakties nepakiša. Negirdėti, kad ir visuomenininkai ar politikai ką nors planuotų mūsų bendruomenės pasauline ar amerikine plotme. Tai negi 1967-tieji jau taip ir liks mūsuose pilkiausi iš pilkųjų?

O kodėl mes patys, neįtaigojami nei istorinių datų, nei įprastų masinių susibūrimų, negalėtume 1967-tiems nubrėžti patį būdingąjį jų portreto bruožą. Tokį bruožą, kuris ir savo spalva ir savo prasme būtų ne trafareto kartojimas, bet šviežias ir išliekantis savo originalumu ir savo lūžtvine užmojo kryptimi.

Kaip jau buvo spaudoje minėta, šiemet kaip tik gegužės mėnesio pabaigoje Chicagoje įvyks trečiasis Lietuvių kultūros kongresas. Laikant šį įvykį centriniu visoje laisvojo pasaulio lietuvių veikloje 1967-taisiais metais, kodėl negalėtume viso mūsų šiemetinio čionykščio bruzdėjimo pasukti labiau kultūrine kryptimi. Jeigu praeityje kai kuriems metams buvome net prisegę specialias užvardinimų etiketes, kodėl 1967-tieji negalėtų būti kiekvienos organizacijos planuose ir kiekvieno lietuvio širdyje laikomi lietuvių kultūros metais.

Žinoma, toks formalus ar neformalus jų epitetas bus tuščias, jeigu jis nebus paremtas atitinkamais tiek bendruomeninio gyvenimo, tiek kiekvieno asmeninio nusiteikimo bei kultūrinio darbo rezultatais. Visam mūsų kultūriniam gyvenimui šiuo metu reikia naujų impulsų, reikia visiems atsikreipti veidu į kultūrinį sektorių bent tokiu visuotinumu, kaip tai buvo atlikta praėjusiais metais mūsų jaunimo adresu.

Konkrečiai kalbant, ką gi turėtume daryti, kad 1967-tieji būtų tikrai realūs ir atmintini lietuviškosios kultūros metai?

Jau pats trečiasis Lietuvių kultūros kongresas turėtų būti centrinė mūsų kultūrinio polėkio demonstracija, kurioje pajudintos ir išspręstos problemos spinduliuotų ir į periferijas. Jeigu jau jokie kongresai neapsieina be banketų, kodėl šalia to Kultūros kongrese vieną dieną negalėtų būti ir tikrai reprezentacinio literatūros vakaro, kuriame būtų įteik ta ir didžioji, tradicinė Lietuvių rašytojų draugijos premija už geriausią 1966 metų grožinės literatūros knygą. Ir kodėl Kultūros kongreso ir šių kultūrinių metų proga šiai premijai Lietuvių fondas negalėtų savo 500 dol. duoklės padidinti iki 1,000 dolerių?

Puikus daiktas yra kasmetiniai mūsų operos spektakliai Chicagoje. Tačiau kodėl nepabandyti šiais metais sukurti bent kelių panašaus lygio muzikinių įvykių, ir net nebūtinai Chicagoje. Sakysime, pernai labai puikiai tomis pačiomis dienomis Chicagoje išsiteko ir Dainų šventė ir Dariaus Lapinsko opera "Lokys". Šiemet gegužės pabaigoje girdėsime lietuviškąją "Gražinos" operą. Kaip būtų gera, kad po jos nereikėtų laukti vėl visų apvalių metų ligi kito panašaus muzikinio įvykio. Kodėl tad kada nors rudeniop ar metų pabaigoje negalima būtų suorganizuoti kad ir to paties Lapinsko naujų, modernių operų, kantatų ar oratorijų vakaro. O vėlgi lietuviškos religinės muzikos aukšto lygio koncertai būtų tikra atgaiva po to, kai ši ankstesnė tradicija pastaraisiais metais buvo kiek primiršta.

Metų kultūrinį svorį taipgi padidintų, jeigu juose išeitų jau keleri metai rengiama ir "Į laisvę" fondo leidžiama kelių autorių kolektyvinė knyga apie pastarojo dvidešimtmečio laisvojo pasaulio lieutvių literatūrą. Didelis indėlis būtų ir Čiurlionio monografija anglų kalba. Čia suminėtų pobūdžio knygų mums būtinai reikia, bet esamos leidyklos sunkiai prikalbinamos jas išleisti, bijant finansinės rizikos. Tokios situacijos akivaizdoje ir kultūrinio akcento metuose būtų gera, kad Lietuvių fondas, skirstydamas savo procentus, išteklius neišmėtytų smulkiais į daugelį vietų, bet stambesne suma paremtų vieną kurį ilgiau išliekantį ir visuotinės reikšmės turintį leidinį.

Metai po metų vis kalbama ir rašoma apie literatūrinių plokštelių išleidimą, apie Donelaičio, A. Baranausko ir kitų mūsų klasikų josna įskaitymą, apie visą seriją gyvųjų mūsų rašytojų plokštelių. Kalbama ir rašoma, bet reikalas vis nė kiek pirmyn nepasistūmėja. O jo realizavimas, taipgi būtų gražus 1967 metų mūsų kultūrinės veiklos paminklas.

Atkreiptinas dėmesys dar į tai, jog pastaraisiais metais mūsuose yra įsimetusi gana ne maloni liga — per menkas dėmesys lietuviškajai knygai. Būtų gražu, kad šiemet mūsų bendruomeninės ir asmeninės pastangos būtų nukreiptos šiai epidemijai sustabdyti, kad būtų atrastas vaistas daugeliui pagyti iš to moderniojo šių laikų "lietuviškojo analfabetizmo".

Žodžiu, 1967 metų portretui kultūrinių bruožų ir jiems atitinkamų spalvų netrūksta. Tik ar jis bus toks nutapytas, priklauso jau nuo mūsų pačių.

k. br.

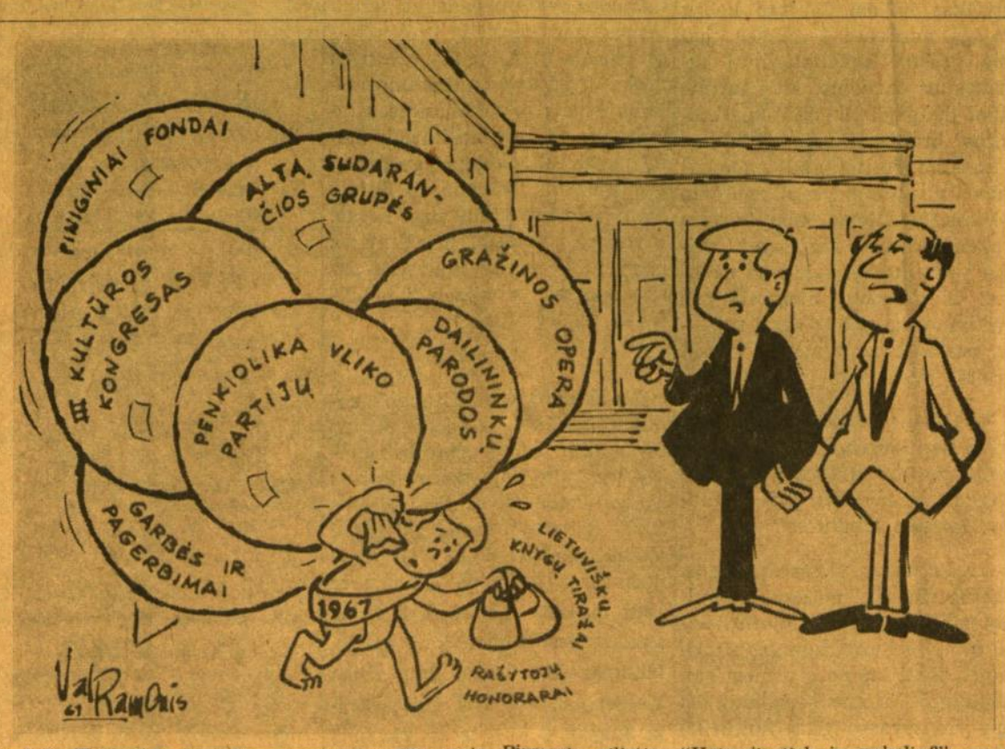

Naujųjų Metų rytą prie Jaunimo centro, Chicagoje. Pirmasis pilietis: "Kaip jis tiek ir pakelia?" Antrasis pilietis: "Tikriausiai mažasis turi būti lietuvių kilmės". Piešinys Val. Ramonio

Wittelsbacho fontanai Maximiliano aikštėje, Miunchene.

Odeon aikštė Miunchene žiemą.

ŽVILGSNIS Į KULTŪROS GYVENIMĄ MIUNCHENE ŽIEMOS MĖNESIAIS

Kas naujo Bavarijos sostinės teatruose, dailės parodose, knygų ir filmų pasauly

V. ALSEIKA,
Vokietija, Miunchenas

Miunchenas — meno miestas, o pastaruoju metu jis laikomas net "slaptąja Vokietijos sostine". Kiekvienu atveju, tai miestas, traukiąs kitų vietovių gyventojus. Kasmet į Bavarijos sostinę atvyksta kurtis per 30,-000 naujų gyventojų — tad šis miestas atitinka amerikietiškojo Los Angeles trauką. Jis panašus ir kai kuriais neigiamais bruožais. Jei neskaityti pramoninių Ruhro krašto miestų, Miunchenas — vienintelis didmiestis, kurio nemaža gyventojų dalis beveik per ištisus metus skundžiasi... oru. Jis perdėm kaprizingas, be to, žmones neigiamai veikia Alpių, foehn'as, savotiškas kalifornikio smogo atitikmuo. Sunku rasti naują Miuncheno gyventoją, kad ir iš JAV mažesnių vietovių atvykusį, kuris nebūtų nemaloniai veikiamas foehno bei kitų oro negerovių.

Tačiau kultūros turtų, meno apraiškų atžvilgiu Miunchenas galėtų didžiuotis. Gerų teatrų, meno parodų, įvairių meno festivalių čia netrūksta — ir ne tik rudens, žiemos, bet ir vasaros mėnesiais. Jau keleri metai miestas virto įvairių stambių mugių centru. Pagaliau miestui svorį teikia ir 1972 m. Miunchene įvyksiančioji pasaulinė sporto olimpiada.

Tradicinės operos ir operečių gausa

Taip vadinamas Tautos teatras (Nationaltheater) arba prieš kelerius metus atstatyta opera yra viena geriausių visoje Vokietijoje. Savo lygiu, dirigentais, ansambliu ji laikoma reprezentacine Miuncheno scena. Tai teatras, į kurį patekti nelengva. Nepaisant labai aukštų kainų, jo spektakliai dažniausiai yra išperkami. Iš gruodžio mėn. pasirinktinų operų galima paminėti šias: Verdžio — Don Carlos, Nabucco, Othello, Aidą, Traviatą, toliau — Puccinio — Toscą, Beethoveno — Fidelio, Wagnerio — Skraidantį Olandą, Die Meistersinger von Nuernberg, — R. Strausso — Elektrą ir Der Rosenkavalier (kalėdinis spektaklis), iš moderniųjų — W. Egk'o — Die Zaubergeige. Priešingai Stuttgarto operai, pasinešusiai daugiau į moderniųjų autorių repertuarą, miuncheniškė, kaip matyti, daugiau kultivuoja tradicinę, konservatyviąją operos linkmę.

Miestas turi ir kitą operos teatrą, taip pat atstatytą, vieną puošniausių pasauly rokoko stiliaus teatrų — Cuvillies teatrą. Tačiau šio spektakliai vyksta kiek rečiau, pakaitomis su dramos pastatymais. Šio teatro specialybė, jau keleri metai iš eilės — Lessingo drama "Nathan der Weise", o iš operų — Rossinis, Haendelis, Mozartas.

Iš muzikinių teatrų trečioji vieta tenka Gaertnerplatz teatrui — vienam iš kelių Vokietijoje operečių židiniui. Šis, senų tradicijų ir vietos gyventojų mėgiamas teatras, šalia žinomųjų Kalmano ar Leharo operečių, nevengia ir lengvesnio turinio operų, pvz. Smetanos "Parduotosios nuotakos", J. Strausso, Offenbacho, Suppe ar Flotowo ("Martha") kūrinių. Aplamai, Miunchene pastebimas stiprus polinkis operetėms — vienas teatras, Briener gatvėje, tris mėnesius savo repertuare turėjo motyvais "Geschichten aus dem Wiener Wald". Teatras paprastai parodo ir naujausius Vakarų dramaturgų kūrinius (Duerrenmatt'o, Frisch'o). Tas pats teatras dar turi savo eksperimentinį poskyrį — Werkraum — čia vėl pastatymai, kurių vengiama rodyti didesnėje scenoje. Užpernai čia buvo pastatyta Weisso drama apie Auschwitzo bylą Frankfurte, pernai — Vak. Vokietijoje itin populiari lenko Sl. Mrozek'o pjesė "Tango" ir Marguerite Duras "La Musica".

Tai tik dalis iš apie 30 Miuncheno teatrų. Iš kitų dramos teatrų dar verti dėmesio: Kleine Komoedie su dviem salėmis — grynai bulvarinių iš dalies kriminalinio turinio pjesių repertuaras, gera režisūra, plačiai žinomi dramos ar filmo aktoriai. Iš pastarųjų pastatymų priminsime A. Christie "Kaltinimo liudininkę" (statyta daugiau 100 kartų), J. Deval "Eine Venus fuer Milo" ar Neil Simon "Ausreisser". Nuo Kalėdų stebime duoklę Izraeliui — E. Kishon'o "Vedybinį liudijimą".

Dar vienas teatras — Volkstheater — grynai populiariųjų, vokiškų pjesių ar plokščių komedijų atstovas. Kiti teatrai menininkų miesto dalyje — Schwabing nevengia moderniųjų pjesių (Osborne), tačiau ten pat ir Moliero "Šykštuolis" suvaidintas jau daugiau kaip 100 kartų. Pagaliau dar mieste rasime porą satyrinių - kabaretinių teatrėlių, dar ir kelis lėlių, marionečių teatrus. Variete programos priverstos tenkintis nak tiniais lokalais, kurių, ypač turistams pritraukti, aišku, netrūksta.

Dramoje klasikai, bet ir šių dienų dramaturgai

Šalia dviejų operos teatrų, operetės scenos, ketvirtas, valstybės remiamas teatras, tai — Residenztheater, beveik ištisai teikiąs duoklę klasikams ir sezono metu pastatąs du - tris naujosios dramaturgijos veikalus. Goethe, Schiller'is, Moliere'as — tai gruodžio mėn. vardai, šalia jų rikiavosi Ionesco "Kėdės", O'Casey "Plūgas ir žvaigždės", buvo atnaujinta Anouilh'o "Antigona", ir... kritikų smarkiai apipešiota.

Antrasis dramos teatras — Kammerspiele — pagal savo inscenizavimus, repertuarą, režisierius (pagrindinis, žydų kilmės — Fritz Kortner) ir aktorių lygį laikytinas geriausiu Miunchene ir vienu geriausių visoje Vokietijoje (geriausias vokiečių dramos teatras yra "Berlyno ansamblis" Rytų Berlyne). Iš įdomesnių šio Kamerinio teatro 1966 m. pabaigos pastatymų minėtini: Lohmeyerio "Cautio Criminalis" ir liaudiškais

Abrahamo "Viktoriją ir jos gusarą", o Deutsches Theater — skiriamas daugiau gastrolėms iš kitų miestų — per metus pastato bent 2-3 operetes (Strausso, Leharo...) ir kasmet matoma viena patraukliųjų to teatro viešnių — nenuilstamoji, vis šokanti bei dainuojanti Marika Roekk.

Sergiejus Žarovas tebetraukia publiką

Koncertinis gyvenimas Bavarijos sostinėje itin gyvas. Gruodžio mėn. vyko ypač daug kalėdinės nuotaikos muzikos koncertų — čia ir Bacho oratorija, Brandenburgo koncertas, Vienos ir Regensburgo berniukų choras... žymiųjų solistų — pianistų, smuikininkų, vargonininkų — pasirodymai. Visa eilė simfoninių bei kamerinių koncertų.

Atrodo, savo publiką turi Sergiejus Žarovas su Dono kazokais. Jų koncertai čia virto tradiciniais pavasario bei žiemos dviem ar net trim pasirodymais ir... jiems vis nepritrūksta publikos. Tai tegalima aiškinti aukštu choro lygiu, jo 40 metų tradicija, pagaliau ir publika, kurios nemažą dalį sudaro įvairių tautų emigrantai, o jų gi Miunchene dešimtys tūkstančių. Taip pat labai daug publikos pritraukia Vak. Vokietijoje ir visoje Vak. Europoje ypatingai mėgiama folkloro atlikėjų pora — Esther ir Abi Ofarim, be to, jau per 80 m. amžiaus, tačiau laikoma puikia Beethoveno sonatų atlikėja pianistė Elly Ney ir kt.

Ne maža sėkme pasižymi ir amerikiečių džiazo koncertai (sausio mėn. rengiamas New Orleans Jazz Festival), čekų ar vengrų muzikos ansambliai ar iš R. Vokietijos atvykęs Leipcigo Gewandhaus orkestras (šio koncertas įvyko sausio mėn.).

Nuo Bonnard paveikslų iki alaus bei gėrimo "kultūros"

Dailės parodų srityje Miunchenas vėl vienas pirmaujančių miestų ir ne tik Vokietijoje. Gruodžio - sausio mėnesiais čia vyko ir vyksta daugiau kaip 20 įvairių parodų, jų pati žymiausia, sausio 1 uždaryta, buvo Hitlerio laikmečiu statytuose Meno rūmuose (Haus der Kunst) — Pierre Bonnard (1867-1947) paveikslų paroda. Kitos parodos: Rembrandto piešiniai — grafika, Kandinskio kūryba, 19

(Nukelta į 6 psl.)

Lietuvio meilė žemei, darbui ir gyvenimui

(atkelta iš 1 psl.)

problemą, bet žmogaus nerangumas, oportunizmas, lepinimasis. Šviesių perspektyvų šioje srityje nematyti. Jaunimas prie lietuviškos knygos nepripratinamas. Tai pati skaudžiausia vieta. Dėl rašytojų prieauglio emigracijoje esu pesimistas. Yra konstatuotas emigracinis dėsnis, kad emigrantai praranda kūrybos dvasią. Ir tik trečioje kartoje vėl ima atsirasti talentai. Pasakysit, kad mes turime jaunų vardų, gana gražiai literatūroje pradėjusių reikštis. Bet šie yra dar ne emigracijos auklėtiniai. Dar jų šaknų turėtume ieškoti tėvynėje ar tremties stovyklose. Lietuvoje auklėjo jaunus rašytojus gimnazijų literatų sąjūdžiai, paskui universitetas sudarė palankias sąlygas kūrybiškai reikštis. Čia tų veiksnių neturime. Be to čia nesame nė tauta, o tik atplėštos atžalos.

— Kokie, Jūsų nuomone, yra būdingiausi šiandieninės pasaulinės literatūros bruožai, ar ir mūsų literatūroje jie atsispindi, ar nesame perdaug uždari tik savuotėje?

— Iš kitų tautų kūrybos daug galime išmokti. Uždarais galėtume laikyti nebent tuos rašytojus, kurie nieko iš svetimųjų neskaito. Tačiau neatrodo, kad mūsuose taip būtų. Mūsų lyrikai, atrodo, nemaža yra pasiėmę ne tik formos, bet ir turinio atžvilgiu. Tą patį galėtume pasakyti ir apie dramos kūrybą. Gal tik beletristikoje laikomės daugiau savo senos tradicijos. Bet ar ji bloga? Ką iš kitų reikėtų pasisavinti, tai intrigos stiprumą ir charakterių ryškumą. Girdėti balsų, kad reikia išeiti į plačiuosius vandenis, renkantis tarptautines temas, svetimus žmones ir įvykius, įkūnyti universalias idėjas. Tai sunkus kelias, net netikras kelias, kartais labai klaidingas kelias. Kiekviena literatūra savo esmėje yra tautinė, o ne tarptautinė. Jau net pati kalbos kultūra, stilius, literatūrinės tradicijos uždeda nepakeičiamas žymes. Kūrėjas turi gerai įsijausti į savo kūrybos šaltinius, į pačias gelmes. Nepasisavintoj, nuoširdžiai neišgyventoj medžiagoj net ir didelis talentas paluš. Iš to seka, kad lietuviui rašytojui tuo tarpu tėra tik lietuviškas kelias. Jei tas kelias pajėgs nusileisti į gelmes, juo bus galima išplaukti ir į didžiuosius vandenis. Mes turime labai daug įdomių tautinės kultūros bruožų, kurių įvilkimas į meninę formą gali padaryti mus visuotinio susidomėjimo vertais. Išvedimas mūsų kūrinių gerais vertimais į didžiąsias kalbas yra tikrasis kelias iš uždaros. O kiekvieną naujumą pas svetimuosius net ir sekti neverta, nes keistosios mados visada greitai praeina ir užmirštamos.

— Kaip vertinate mūsuose gyvą literatūros konkursų ir literatūros premijų už geriausias knygas tradiciją ir patį "Draugo" romano konkursą?

— Premijos yra reikalingos. Nepritariu tik mažoms, smulkutėms premijoms. Jų infliacija gali būti net žalinga, skatinanti duoti ką nors atmestinai. "Draugo" romano konkursas jau yra išvaręs gilią kultūrinę vagą. Pasitaikė ir keletas silpnesnių premijuotų kūrinių, bet visuma yra pasigėrėtina. Premijos paskyrimas kasmet sujudina literatūrinius vandenis. Net ir ginčai, net neigiami pasisakymai dėl kai kurių kūrinių yra literatūrai naudingi. Tik taisykles reikėtų padaryti lanks tesnes, kad komisija turėtų teisę kuriais nors metais premijos neskirti, jei nebūtų tinkamo veikalo. Nuolatinio konkurso silpnybė yra ta, kad kai kuriais metais susirenka keletas geresnių, premijuotinų kūrinių, o kitais metais derlius būna visai liesas. Premijos prisideda prie knygos gyvybės, o ir rašytojui yra paskatinimas, pabrėžtas įvertinimas.

*

Šio šešioliktojo "Draugo" romanų konkurso mecenatas yra čikagietis, žinomas kultūrininkas ir statybų kontraktorius **Vacys Petrauskas.** Jis ir įteiks 1,000 dolerių premiją rašytojui **Pranui Naujokaičiui** "Draugo" literatūros šventėje - koncerte 1967 m. kovo mėn. 5 d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Iškilmės koncertinę dalį atliks Metropolitan operos solistė **Lilija Šukytė**

k. b.

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v.
Šeštad. nuo 1 iki 4 val

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 8-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
8058 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60620
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val.. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 v. p. p., 6—8 val. vak. Šeštad 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p.p. ir nuo 6 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5 — 8 val., antrad. ir penktad. 1 — 4
Priimėnėja tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak. Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7691
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: pirmad., antr., ketv., penkt nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2—5 popietų
ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas. 2750 West 71 Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2—8 v. v., penkt. 10—12 v. r., 2—8 val. vak. Šešt. 1—4 v. v. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. He 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priimėnėja ligonius tik susitarus.
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 v. v.
Treč. ir šeštad. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-2825
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Pirmad., antrad. ir trečiad. uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 S. Albany Ave.
Val.. pirm., antrad., ketv. 6—8 v vak.; penkt. ir šeštad. 2—4 popiet
Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-5156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4856
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirm. antrad., penktad. 1—4 ir 6—8 v. v.; ketvirtad. 5—8 v. v. Šeštad. 10—2 v.

P. ŠILEIKIS, O.P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8, Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WA 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford (Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą
Jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel., PRospect 8-1717
Rezid., 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos. Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6—8 val. vak. Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9. antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirmad., antr., ketvirt. ir penktad. 2—9 val. v.
Šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą.

Ofs 735-4477 REZ. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą.

Feljetonas

KALĖDINĖ DOVANA

K. APAŠČIA

Dovanotam arkliui į dantis nežiūrima. Ak, vargas man, aš ėmiau ir pažiūrėjau! Atsitiko tatai pirmąją dieną po Kalėdų, tuoj grįžus iš darbo. Nesipuoliau prie laikraščio ir kavos puoduko, kaip kitomis dienomis. Nes dar visur šventiška nuotaika: salonėlyje tebekvepėjo eglutė ir sakai, o virtuvėje — kepta žąsiena, kurios šiandie, deja, tik skurdūs likučiai buvo uždaryti šaldytuve, kad pralaikę turėtume ko šventiško palaižyti. Man parūpo dar kartą peržiūrėti dovanas. Dar kiek pasigrožėti, pasidžiaugti jomis ir tada jau sudėlioti į stačius ir lentynas. Ir tvirtai įsikalti į galvą, kur kas padėta. Idant pavojaus valandai išmušus, sakysime, vykstant į kieno vestuves ar pagerbtuves, kad iškart atsiminčiau, kur man pačios gražiausios kojinės, kur man visų balčiausi šnypštukai.

Taip besitriūsiant apie tas kalėdines dovanas, bedžiuginant akį ir širdį, mano pakili, šventiška nuotaika ėmė ir subiuro. Žiūrėkite, tai šitokis, atsiprašant, kaklaraištis! Kur jis man dėti? O ir spalva kokia: geltonut geltutėlis, it purienos žiedas gegužyje. Ir dar toksai ištįsęs, plonytis, lyg rudens vėjų nubraukytas smilgos stiebelis. Ne, nei jis man po gurkliu pasirišti, nei į batukus įsiverti. Tai tau ir kalėdinė dovana, chacha! Tiek tebereikalinga, kiek katinui pūslė prie uodegos. Kur tų žmonių ir protas, tokį niekutį man dovanoti? Jei nebūčiau toks kuklus, švelnaus būdo, tai būčiau tiesiog į akis rėžęs: tokius trantus, gerbiamieji, tai verčiau būtumėte prie Salvation Army ar Stella Maris durų numetę...

— Ei, tu, nors ir burbi sau po nosia, o aš viską girdžiu, — atsiliepė žmona iš valgomojo (ji tenai, kaip literatūros mėgėja, dar kartą sklaidė kalėdinių sveikinimų atvirukus). — Ir pasakysiu: negražu, labai negražu taip kalbėti apie švenčių dovanas. Žmonės tau dovanojo gera širdimi, kilnia intencija, iš meilės, o tau dabar — niekučiai trantai.

— Bet, mielioji, aš tik sakau, ką iš tiesų manau. Net nuosavuos namuos man užsičiaupti?

— Vyruti, verčiau pažiūrėk patsai į save. Ką gi tu kitiems dovanojai? Ar pats pagalvojai? Ogi Šiurkai, geriausiam savo draugui, tu įvyniojai paprasčiausią diržą. Pasakyk, kuriems galams jam tas diržas? Ar matei jį kada nusmukusiomis kelnėmis? Arba vėl Niurkai: 6 šukų komplektą. Tegu kur perkūnėiis... Tartum jis būtų amžinai susivėlęs, kudlotas, tartum kaltūnai jo galvoje. Jeigu jie būtų tokie priekabūs, tokie reiklūs, kaip tu...

— Mieloji, kalbu apie save. Ir sakau aiškiai: tas kaklaraištis man nepatinka. Netikęs. Jei nebūtų dovana — išmesčiau be jokių ceremonijų. Kad stalčiuje nerinktų dulkių, kad kandys neįsimestų...

— Žvilgterki, ar prie jo leibelis yra?

— Yra.

— Tai kokią čia bėda? Jeigu jau taip nepatinka, tai nuvažiuoki į dauntauną ir pasikeiski. Daugis taip daro.

Ir iš tiesų: koks išmintingas, koks praktiškas patarimas. O aš galvojau, kad moterys svarbesniuose gyvenimo įvykiuose — nei bū, nei me.

Kalk geležį, kolei ji karšta. Tad nėra ko laukti. Šį šeštadienį būtinai važiuoju į dauntauną. To netikusio kaklaraiščio pakeisti. Bet ir vėl mane suima abejonės: vien tik dėlei šitokio niekučio man elegantiškiau persirengti, stovinėti gatvių sankryžose ir laukti autobuso, slampinėti po krautuvę ir sugaišti visas pusdienis — ar verta?

Žmona, gebanti skaityti mano privatiškas mintis ir, matyt, norėdama mano kelionei pridėti daugiau reikšmės, tuojau pagarsina ir savo poreikius:

— Kai nuvažiuosi, tai nepatingėki užsukti ir į geresnes krautuves. Pasižvalgyki, kiek kainuotų toksai kilimas... Na, ne kilimas, bet tikras Bengalijos tigro kailis. Žinai, kaip turėtų atrodyti: su išskėstomis letenomis ir su nenukirsta galva. Toksai, kaip natūroje. Ir dar pasidairyki, ar kur neužtiksi originalaus Meisseno porcelano pietų servizą. 12-kai žmonių. Svarbu, kad būtų su tikro aukso apvadais. Na, 22 karatų ar panašiai...

Kaip matote, dabartėlios mano misija labai rimta. Nebegaliu ožiuotis — privalau dauntaunan važiuoti. Privalau.

Tad šeštadienio popietę, visaip išsiblizginęs ir išsipucinęs, šokau autobusan ir nudardėjau į dauntauną. O čia aš jau susitvarkysiu ir su Bengalijos tigru, ir su netikusiu kaklaraiščiu. Sušnipinėsiu viską ir apie Meisseno porcelaną, ir apie tuos 22 aukso karatus Pamatysite.

Netrukus atsiradau krautuvėje, iš kurios kilęs tas niekam tikęs mano kaklaraištis. Informacijų būdoje man nurodo, kur stoti eilutėn, kad, palikęs savąją dovaną, gaučiau talonėlį kitai, man patinkamai išsirinkti. Ir iškart džiaugsmas: ta eilutė jau ilga ir dar labiau ilgėja. Acha, puiku, ne aš vienas — daugybė tokių. Spoksau į žmonelius: ogi studentai, pensininkai, apvaliais pilvukais ponuliai ir net kailiniuotos poniutės. Tai čia tie, kurie nusivylė savo kalėdinėmis dovanomis ir, va, veržte veržiasi jų kaip nors atsikratyti. Malonu ir man, kaip sakoma, tos pačios idėjos žmonių būryje...

Gavau aš savo talonėlį. Skaitau: 99 centų vertės. O kur dabar eiti, kur kreiptis pagalbos? Prišoka prie manęs mergiotė, atrodo, pardavėja, dirst į mano talonėlį ir nurodo man skubėti toliau, į kerčią. Čionai didžiulis prekystalis, ant kurio verste suversta visa krūva įvairiausių kaklaraiščių. Liteuvoj, būdavo, į tokio dydžio kupetas tik šieną versdavo, o čia kaklaraiščiai, šimtų šimtai jų. Et, ką ir bekalbėti: Amerika — vis Amerika. Pardavėja aiškina: visi jie baisiai nupiginti, specialiai švenčių sezonui, specialiai pasikeitimo reikalui.

Bet kad tą prekystalį minia apstojusi. Kaip man prisimušti prie viso to gero? Nagi elgiuosi taip, kaip ir kiti: ką alkūnėmis, ką pečiais, o kitam net užsirioglinu ant kojos. Girdžiu: murma ir zirzia. Kas man? Aš lygiai tiek pat kenčiu.

Vargais negalais prisimušu prie kupetos. Na ir taršyti, na ir knistis, na ir raustis. Ką besugriebiu, ką bepagaunu — ne, netikęs prie gurklio, ne man prie širdies. Arba spalva nubluko, arba iš mados išėjęs. Ne, nenoriu. Po visos valandos darbuotės ir grumtynių turiu prisipažinti — nieko nebus. Nesurandu, ir tiek. Vos-ne-vos išsiplėšiu iš būrio. Bėgu prie pardavėjos ir nusiminęs sakau jai:

— Panele, būkite maloninga: pasakykite, ar aš negalėčiau už šitą talonėlį ką kitką įsigyti? Man patinkamo kaklaraiščio aš niekaip nesuradau...

— Deja, tamsta, aš niekuo negaliu padėti, — labai šaltai atsako ta. — Matote, pas mus tokia taisyklė: galanteriją keičiame tik į galanteriją, o jei bižuterija — tai vien į bižuteriją.

— Panele, rodos, aš taip atsidėjęs viską išverčiau. Jei patikėsite, mane ir prakaitas išpylė...

— Suprantu ir nesistebiu: juk pas mus toks milžiniškas pasirinkimas! Bet žmonės vis dėlto susiranda, ko ieško. Va, pati mačiau, kaip sau kaklaraištį išsirinko moderniojo meno muziejaus prezidentas, paskui — povandeninio laivo kapitonas, žodžiu, visi, visi. Tiesiog keista, kad tik jūs vienas toks...

— Ne visiems laimė šypsosi... Kitiems pasisekė, o man ne. Supraskite mane: su šituo talonėliu namon juk aš negaliu grįžti.

— Tamsta atrodote kiek pavargęs. Bet ir ko skubėti? Palisėkite. Atsikvėpkite. Pas mus dar visur kalėdinės dekoracijos. Pasidairykite. O paskui sugrįžkite ir dar kartą pabandykite...

Gal ir teisingai šneka mergiotė: bene aš jau taip pavyzdingai visą tą kupetą išknaisiojau? Bene viską iki paskutiniojo pervarčiau? Gal ir teisybė: esu pavargęs. Dar daugiau: esu ir pralkęs, ir dūmo patraukti norėtųsi.

Žinau, čia pat, krautuvėje, užkandinės beesama. Tad nuslenku jon. Padavėjai sakau:

— Paneliuk, prašau man steiką a la Chateaubriand. Ir žiūrėkite, kad man būtų su visais pridėčkais. Ir dar man varlės šlaunikių sriubos. Kad pilve steikas geriau suslūgtų.

Mergina gūžt pečiais, žvilgt - žvilgt į mane ir šelmiškai šyptelėjusi, nuskuba prie virtuvės langelio. Atrodo, pastebėjo, kad aš ne iš tų, katrie kasdien sau užsisakinėja steiką su varline sriuba. O kas man? Juk tik retkarčiais nuvykstu į dauntauną, tai ko čia man smulkintis su kokiais ten itališkais makaronais? Ir tu, sijonuota varna, nesišaipyki, o žiūrėki, iš ko duoną valgai. Ir kad man būtų ant stalo viskas, ką aš užsakiau. Tučtuojau. Turiu gi stipriai pasisotinti, nes priešais mano akis dar visas darbas — tą kaklaraiščių kupetą pagrindinai išknaisioti. Po to imsiu dairytis, kur tasai Bengalijos tigras, kur garsusis Meisseno porcelanas.

Su apetitu sukirtau steiką a la Chateaubriand su visais jo pridėčkais. Kad ir susiraukęs, beveik žagsėdamas nugurgiau ir poniškąją varlės šlaunikių sriubą. Sąskaita — 4 doleriai ir 75 centai. Dabar pasakysiu visą teisybę: tegu prancūzas ir vokietis laižosi, bet lietuviškam liežuviui varlė — bala, dumblas ir žliugės. Fe, ir tiek. Iš eilės surūkiau net dvi cigaretes, o burnoj vis vien šleikštu.

Šitaip pasistiprinęs ir atsipūtęs, aš vėl atgal prie to prekystalio. Na, ir vėl iš naujo kedenu, vėl vartalioju, vėl rausiuo-

(Nukelta į 5 psl.)

Nuotrauka Vytauto Maželio

Albinas Baranauskas

BABBIT HILL ROAD

Nejaugi aš tau dar vis toksai, kaip jaunystėje
Po šalnomis giedanti lapkričio minia prieš saulę
Ir kelias nuo kalno iki kalno tuščias?
Kaip pirmąjį penktadienį, šiltai prikūrentą,
Ant stalo paklojęs fabriko uždarbį
Mudviejų šviežios šeimos pragyvenimui, sutemstant?
O gran contrasto in giovenil pensiero,
Desir di laude, ed impeto d'amore.
Belaukiant taip kruopščiai sudėti
Plaukai, vis dar kvepią šamponu
Kaip šaltas padaržių žolėje vėjas,
Yra meilė ir karščiausias pagyrimas.

SAUSAS ŠALTIS RYTE

Tautiet! Kask ten, kur pašalas nes'ekia,
Ten, kur drungnai alsuoja brang'auslas priežedin's molis
Ant plento, ant raudonų kluonų ir ant dynių
Dangus it griūvančiuose rūmuos užs'l'kes
Vandens žalumo ant drobės paveikslas.
Aps'klok vaikiškai palengvėjusiais lapais!
Villa Borghese sodnose du piliečiai laužia
Per pusę toskanišką cigarą.

NUALINTAI ŠIRDŽIAI

Nualintai širdžiai pirmas šaltas saulėleidis
Yra į šiaurę Vaizbūniškių kryžkelė.
Mes mylim juodą spalvą, kai už jos raudonumas,
Taip kaip anuomet išdidžių moterių eisenas,
Kurios, sugrįždamos ežiomis, šypteldavo,
Kai nusiimdavau kepurę.
Užges vakaruose tasai ilgasis brūkšnis,
Šakomis nuvarvės stiklinis atodūsis,
Bus akys, kaip važiuojant vaikystėje,
Bus mėnulis ties Kunigiškių kaimu.

STIMMUNGSMUSIK

Senoviški juodi automobiliai ilgu
Mėnulio taku per grindinį, ba'siai švelni'ai.
Po žvaigždėmis keliauja kaimas su šiaudų stogais,
Įsmeigęs nemirksinčias akis į tolį:
Už girių šviečia tasai langas, kur mergos lenkia verpalus.
Medžiai dar visai neseniai, po šv. Pranciškaus jomarko,
Į visas puses pinigais, kaip šimtamargiai —
Jaukioje radijo stotelėje armonika
Uždūsta kišeniniu raudojimu.

FIORDŲ ŠALIS

VALERIJONAS JAKAS

Plėšriųjų piratų ainiai sukūrė pavyzdingas valstybes

Nuo 8 iki 10 amž., kai maurai ir berberai iš Šiaurės Afrikos veržėsi į Vidužemio jūros valstybes, tuo pačiu laiku iš Šiaurės Europos, fiorduose susiorganizavę, laivų statymo ir plaukiojimo ekspertai, plaukė į vakarus, puolė, plėšė ir žudė artimesnius ir tolimesnius kaimynus, jų kaimus ir miestus paversdami pelenais. Vėliau vikingai tiek įsidrąsino, kad buvo net perplaukę Atlanto vandenyną. 1963 m. norvegų tyrinėtojas dr. H. Ingstad jau įrodė, kad vikingų navigatorius Leif Erikson buvo atplaukęs prie Amerikos krantų (New Jersey) 500 m. anksčiau už Kolumbą.

Visi vikingų žygdarbiai yra likę tik legendose ir padavimuose. Jau seniai, kai plėšrių piratų ainiai, pasiskirstę valstybėmis, dirba ramų kūrybinį darbą. Ir šiandien skandinavų demokratinės monarchijos yra šviesios, kultūringos, modernios valstybės su, palyginti, aukštu gyvenimo lygiu, nemažais technikos ir industrijos laimėjimais, kraštai be analfabetų.

Tokios JAV, kurios turi aukščiausią gyvenimo lygį istorijoje ir praktiškai orientuotą visuomenę, dar turi 2 mil. suaugusių, kurie niekad nėra lankę mokyklų. Be to, dar turi 10 milij. visai mažai lankiusių, kurie praktiškai taipgi yra analfabetai.

Ypatingas dėmesys Skandinavijoj yra kreipiamas eiliniam žmogui, ir meilė savo artimui nesiremia tik žodžiais, bet visi dirbantieji ir darbdaviai moka gana aukštus mokesčius, sudarydami sąlygas gyventi gerovėje bei saugume net ir mažiau pasisekimo turinčiam savo tautiečiui. Valstybės čia teikia nemokamą mokslą, socialinę mediciną, moka aukštas senatvės pensijas, steigia bibliotekas, stato pigios nuomos namus ir rūpinasi kitais žmonių buities reikalais.

Be to, Skandinavijoje yra tobulai išvystytas kooperatyvų tinklas, kuris rūpinasi ekonomišku gaminių paskirstymu. Tokiu sutvarkymu Skandinavijos kraštai tapo pavyzdžiu ir kitoms valstybėms.

Dramatiškas gamtovaizdis

O dabar pakalbėsime apie mano aplankytą fiordų šalį — Norvegiją, kuri sakytume, ypatingai dramatišku savo gamtovaizdžiu išsiskiria iš kitų Skandinavijos valstybių, bet kažkaip dėl stokos reklamos nėra tapusi magiška, nors visuomet buvo lankoma medžiotojų, meškeriotojų ir slidininkų. Tik paskutiniuoju laiku ji atkreipė į save didesnį turistų dėmesį. Norvegija yra JAV New Mexico dydžio, bet ⅓ Norvegijos yra Arktikos srityje — po poliarine žvaigžde, kur gyvenų apvalaus veido lapiai dar seka savo elnius ir vasarą nuo vidurio gegužės mėn. iki liepos mėn. pabaigos nemato besileidžiančios saulės. Saulė vakare tik paslenka žemyn į horizontą, bet beria savo spindulius ir šviečia kaip pašvaistė, o po kiek laiko vėl pakyla, rodos, kaip ir nebuvo visai pranykusi iš akių. Saulė, berdama savo spindulius ištisą parą, pagreitina augmenijos augimą, o be tų "antvalandžių" Arktikoje trumpos vasaros laikotarpiu augmenija negalėtų žaliuoti. Ypatingai pirmoji ilgiausia vasaros diena Norvegijoje pasitinkama su dideliu džiaugsmu. Šis įvykis virsta lyg ir šventė. Kuriami laužai, šokami šokiai, ir visas kraštas, rodos, pralinksmėja.

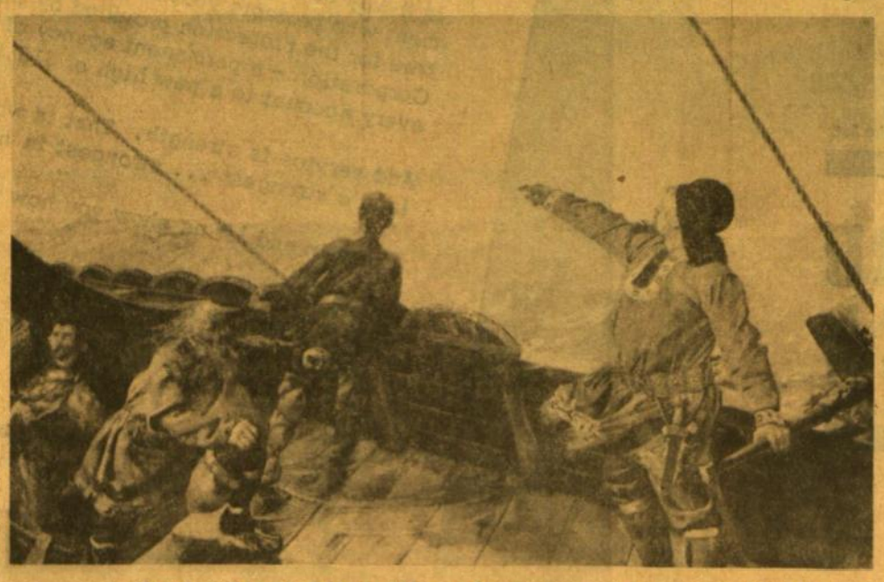

Dailininko Chr. Krohg paveikslas: "Eriksonas prie Amerikos krantų".

Ištobulėjus lėktuvų susisiekimui, "vidurnakčio saulės" Arktikoje pamatyti vyksta ir turistai. Birželio mėn. viduryje Arktikos Harstado mieste yra organizuojamas net muzikos festivalis. Jei Arktikoje vasarą nėra nakties, tai Norvegijos sostinėje Oslo naktį debesis puošia purpurinė spalva, ir džiaugiamasi net 18½ valandų dienos šviesa, bet žiemą nuo lapkričio mėn. pabaigos iki sausio mėn. pabaigos turima tiek pat valandų tamsumos.

Visa Norvegija yra atsirėmusi į uolas. Ir jos vidutiniškas pakilimas yra daugiau kaip 1,600 pėdų nuo jūros lygio. Norvegijos daugiau 3½ milij. gyventojų, įskaitant apie 200 tūkstančių lapių, turi tiek erdvės, kad 1 kv. mylioje gyvena tik 28 žmonės (JAV — 52 žmonės). Jos jūros pakraščiai yra Golfo srovės šildomi ir išraižyti fiordais, nusėti salomis ir povandeninėmis uolomis. Prie nesuskaičiuojamų įlankų kartais matyti maži uostai ar žvejų kaimeliai. Žemynas nuklotas ledynais, kalnais, tamsiais miškais, išpuoštas skaidriais ežerėliais ir upėmis. Nors Norvegijos kalnai nėra Alpių aukštumo, bet vietomis išpuošti į krašto vidurį išsišakojusiais fiordais, kuriais laivai gali plaukti į pačią krašto širdį.

Jūros sūnūs — kieti individualistai ir senovės tradicijų mylėtojai

Norvegija, turėdama tik 5% ariamų laukų ir beveik 70% maisto produktų importuodama, jau nuo senų laikų sėmusi savo pagrindiniam pragyvenimui turtus iš miškų ir jūros. Jau nuo 18 amž. norvegai yra tapę nepakeičiami banginių medžiojimo ekspertai. Prieš 100 metų, medienos eksportui sumažėjus, įvyko didelė norvegų emigracija į JAV. Vėliau, pradėjus organizuoti pramonę, stabilizavosi ekonominis gyvenimas ir gyventojų bėgimas į užjūrius. Kol kas dar Norvegija turi aukščiausias pajamas iš popiermalkių ir popieriaus eksporto. Norvegai, pažindami jūrą ir būdami geri jūrininkai ir laivų statytojai, šiandien yra tapę didelio prekybos laivyno savininkai (antroje vietoje pasaulyje), kuris išvežioja prekes po viso pasaulio uostus. Taip pat didelis žvejybos laivynas pagauna 1 milij. tonų žuvies, kurios užtenka savo reikalams ir eksportui. Visa Norvegija yra elektros laidais išraižyta, nes upės yra pakinkytos pigios elektros energijos gamybai. Pigi elektra leidžia kurti daug vandens reikalaujančią pramonę, o dalis elektros parduodama net ir Švedijai.

(Nukelta į 4 psl.)

Į krašto vidurį dramatiškai išsišakoję fiordai.

FIORDŲ ŠALIS

(Atkelta iš 3 psl.)

Nors Norvegija buvo daugiau kaip 400 metų Danijos valdoma, o kiek trumpesnį laiką ir Švedijos, visiškai nepriklausoma tapusi tik 1905 m., bet beveik neturėjusi ariamų laukų, tai niekad neturėjo nei dvarų, nei plantacijų, ir norvegai neturėjo progos būti baudžiauninkais. Todėl jų sveikos — atletiškos išvaizdos vyrai ir moterys yra sporto ir gamtos mėgėjai, o ypač slidinėjimo sporto pionieriai. Nuo senų laikų norvegai mėgo individualią laisvę, gyvendami mažomis bendruomenėmis toli vieni nuo kitų. Tokios gyvenimo sąlygos juose išvystė ir didelį laisvės pamėgimą.

Tuo įsitikino Antro pasaulinio karo laikotarpyje naciai, kurie įsisiūbavę okupavo ir Norvegiją. Per 5 metus norvegai solidariu ir ryžtingu pasipriešinimu kovojo prieš okupantą. Toks stiprus pasipriešinimas stebino ne tik nacius, bet ir visą pasaulį. Solidariu pasipriešinimu norvegai įrodė, kad jie yra laisvės verti.

Su Tarybų Sąjunga Norvegija turi 120 mylių sieną, o tik 37 tūkst. kareivių. Pokariniais laikais Norvegija ieško su šiuo savo kaimynu "modus vivendi", nes, turėdama mažą kareivių skaičių, vargiai pati viena nuo jo apsigintų. Todėl dažnai ji slidinėja ant "plono geopolitinio ledo". Norvegija yra įstojusi ir į Nato, bet, bijodama išprovokuoti savo kaimyną, draudžia savo žemėje laikyti jungtinę Nato kariuomenę, neleidžia krauti savo žemėje atominių ginklų ir net sąjunginiukų lėktuvams skraidyti Norvegijos padangėje.

Norvegų meilė senovei atsispindi ir istoriniuose muziejuose, kur galima susipažinti su norvegų tautodaile, kilimais, keramika, baldais ir sidabro gaminiais. Taip pat norvegai turi originalius lauko muziejus, kuriuose suvežti tipingi mediniai ūkininkų pastatai su nendriniais-šiaudiniais ar augančios žolės stogais. Pastatai taip išdėstyti, kad sudaro būdingą senovės kaimo vaizdą.

Prie senovinės klėties

Įvairiomis progomis turistai supažindinami su liaudies folkloru, spalvingais tautiniais rūbais, tautiniais šokiais, liaudies muzika, tautiniais valgiais, šventėmis, vestuviniais papročiais ir kitomis šeimų šventėmis.

Sename mieste gaisrai sunaikino istorinius pėdsakus

Pačiame vakariniame pajūryje apsuptas kalnų ir fiordų, 900 m. senumo, daugiau kaip 100 tūkst. gyventojų Bergeno miestas ir uostas yra antras didumo atžvilgiu Norvegijoje. Padavimai sako, kad vikingų laikais čia yra gyvenę jų karaliai. Vėliau Bergenas yra buvęs ir krašto sostinė. Kai tik laivais buvo įmanomas susisiekimas, tai Bergenas buvo lyg tiltas, kuris jungė Norvegiją su D. Britanija ir likusia Europa. Toks patogus uostas viduramžiais buvo užimtas ginkluotų vokiečių pirklių — Hanzos ir buvo tapęs jungtiniu jos prekybos centru. Ilgą laiką izoliuotas nuo kitų Norvegijos miestų, Bergenas buvo visuomet perpildytas jūrininkais, pirkliais ir kt. svetimšaliais, todėl yra tapęs daugiau kosmopolitiniu miestu už kitus Norvegijos miestus. Dar palyginti neseniai jis buvo sujungtas geležinkeliu su sostine Oslo. Geležinkelis yra tapęs sceniška atrakcija, nes yra išvestas per kalnus ir, kol traukinys pasiekia Oslo, vingiuojasi net per 200 ilgesnių ar trumpesnių tunelių. Dabar technikinė pažanga smarkiai sutrumpino nuotolius, ir Bergenas jau nėra tolimas išsvajotas miestas, nes sprausminiai lėktuvai iš Flenslando aerodromo per kelias valandas pasiekia kadaise buvusius tolimus kraštus.

Bergeno miesto centras modernus su plačiomis gatvėmis, nes buvo gaisrų naikinamas ir atstatomas, todėl įdomesnių senesnių architektūrinių įnašų neturi. Galima sakyti, kad yra išlikęs tik vienas architektūrinis paminklas, tai 12 amž. Šv. Marijos baroko bažnyčia, kuri Hanzos laikais yra buv. oficiali vokiečių pirklių bažnyčia. Dar matyti likučiai nesudegusių Hanzos laikų siaurų medinių sandėlių. Antro pasaulinio karo pabaigoje uoste sprogo nacių amunicija pakrautas laivas. Vėl gaisras sunaikino daug istorinių pastatų ir net žymią Haakono salę, kuri dabar jau vėl originaliai atstatyta ir išpuošta freskomis. Salė yra naudojama iškilmingiems priėmimams ir koncertams.

Miesto pakraštyje yra lauko muziejus, kuriame galima pamatyti, kaip mediniais namais apstatytas Bergenas atrodė viduramžiais. Yra ir kitokių muziejų. Šiam miestui jau būdingi žuvininkystės ir laivininkystės išsivystymo muziejai, o Hanzos muziejuje tarp kitų eksponatų galima pamatyti dvejas svarstykles. Vienomis Hanzos pirkliai sverdavo iš norvegų perkamas prekes, o kitomis parduodamas, žinoma, abiem atvejais nusverdavo savo naudai.

Prie mažo ežerėlio, kurio pakraščiai yra apsodinti medžiais ir gėlėmis, yra maža meno galerija. Vasarą prie ežerėlio ir taip pat aikštėse ir parkuose vyksta koncertai, nes šio miesto gyventojai yra dideli muzikos mėgėjai.

Turistus sutraukia prie uosto žuvies, vaisių ir gėlių rinka.

Nordnes parke naujas akvariumas yra susilaukęs tarptautinio įvertinimo. Bet viena iš įdomiausių pramogų yra dieną ar vakarą pakilti keltuvu į 1000 pėdų aukščio Floyen kalno viršūnę. O iš čia kaip ant delno matyti Bergeno miestas, uostas, kalnai, fiordai ir mėlyna jūra. Bergenas daug kam geriau patinka už sostinę Oslo.

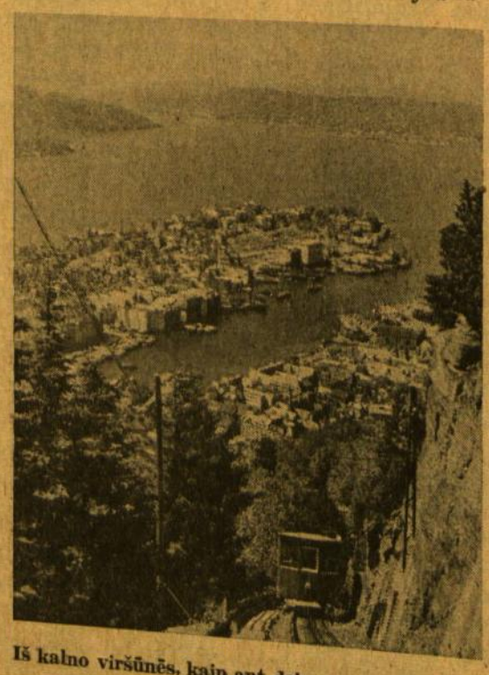

Iš kalno viršūnės, kaip ant delno matyti Bergenas

Tarptautinis festivalis pagerbti muzikui Ed. Griegui

Kai pereitame amž. Bergeno ekonominė reikšmė pradėjo mažėti, tai jis iškilo kaip literatūros ir muzikos židinys. Jame yra gyvenę garsūs rašytojai, poetai ir muzikai. Be kitų yra gyvenęs plačiai visame pasaulyje žinomas dramaturgas ir poetas H. Ibsenas, kurio dramos ir dabar yra vaidinamos visų kontinentų teatruose. Jis net buvo tapęs kontraversiniu, kai, protestuodamas dėl Norvegijos neutralumo, Danijai kariaujant su Prūsija, buvo apleidęs savo kraštą. Kitas rašytojas ir poetas B. Bjornsonas, Nobelio premijos laureatas, yra rašęs istorinėmis ir patriotinėmis temomis. Didelio pasisekimo buvo susilaukęs tautinės muzikos kompozitorius Ed. Griegas, nors pastaruoju laiku jo tautinės muzikos veikalai jau labiau naudojami tik populiarių programų koncertams. Taip pat smuikininkas Ole Bull buvo plačiai žinomas.

Jau keturiolikti metai, kai gegužės mėn. pabaigoje ir birželio mėn. pirmoje savaitėje kompozitoriui Ed. Griegui pagerbti Bergene vyksta tarptautiniai muzikos, dramos ir folkloro festivaliai, kurie plačiai žinomi ir už Norvegijos sienų. 1966 m. jame dalyvavo 1000 muzikų, artistų ir daug svečių. Net dalyvavo Lenkijos simfoninis ir Berlyno radijo orkestrai, Stockholmo opera ir kitų muzikinių grupių iš kitų kontinentų. Mirusio Ed. Griego įsteigtas Harmonien simfoninis orkestras ir toliau tęsia savo senas tradicijas.

Festivalio proga Ed. Griegas yra specialiai pagerbiamas. Prie buv. jo namų, kurie dabar yra paversti muziejum, kiekvieną dieną įvyksta koncertai. Jo namas — muziejus yra už kelių mylių nuo Bergeno prie pat fiordų. Iš visų eksponatų galima susidaryti vaizdą apie jo gyvenimą ir kūrybą. Už kelių

(Nukelta į 8 psl.)

Earn More at Standard Federal

5¼% Effective Jan. 1, 1967
1 Year Savings Certificate
New at Standard Federal! Requires $10,000 minimum investment.

4¾%
Passbook Savings
Earnings paid and compounded four times a year. No minimum. No time requirements. Additions can be made in any amount.

New Higher Insurance Limit
Certificates and Passbook accounts now insured to $15,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a permanent agency of the U.S. Government.

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION · SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $15,000

ASSETS $105,000,000 RESERVES $10,000,000

Passbook savings in by the 10th of the month earn from the 1st.

Chicagoland's Strongest
STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone: VI 7-1141

HOURS
Mon., Thurs. 9-8/Tues., Fri. 9-4
Sat. 9-12/Wed. Closed

Chicagoland's Strongest
STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 South Archer Avenue at Sacramento
Chicago, Illinois 60632

December, 1966

Dear Friend:

Standard Federal Savings has been serving you and our community for more than 57 years. Through the years we have developed a true understanding of service and all its implications.

We believe that service is more than a pleasant good morning or the common courtesies you come to expect from an institution like Standard Federal Savings. Service is the earning rate you receive on your savings.

It follows that the best service is the best earning rate. In light of this we are pleased to announce that Standard Federal Savings is now paying 5¼% on our new One Year Savings Certificates. These certificates which require an investment of $10,000 or more, are ideal for the saver who wants the finest service for his or her savings. There is no finer service - earning rate - anywhere.

Service is evident also to those who use our popular Passbook Savings Accounts. These wise savers are now receiving a magnificent 4-3/4% per annum on their savings ... and they are receiving it quarterly, and having it compounded for really great earnings.

But service in common manners and unbeatable earning rates is only a job half done without the service of safety. At Standard Federal Savings, safety is a way of life. This holds true for our experienced and dedicated management who protects your funds through their years of knowledge. And it holds true for the protection provided by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation - a permanent agency of the U. S. Government - which insures every account to a new high of $15,000.

And service is strength. That is why Standard Federal Savings is Chicagoland's strongest ... strongest in high earning rates, safety and service.

Come in and let us show you how we can serve you.

Justin Mackiewich, Sr.
Chairman of the Board

Justin Mackiewich, Jr.
President

INSURED UP TO $15,000 · FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM

Every account insured to $15,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation

KALĖDINĖ DOVANA

(Atkelta iš 3 psl.)

si. Nepasiduodu. Turiu surasti. Ir tikrai — tik grybšt giliau, prie pat dugno ir mano pirštai lipte prilimpa, lyg prie magneto. Štai kur, tokioje gilybėje, manasis kaklaraištis! O jo švelnumas, o jo slidumas. Įvairiaspalvės gėlytės perdėm įaustos, tartum vešli pievutė per Sekmines. Labai malonus ir pažiūrėti ir pačiupinėti. Nei per platus, nei per siauras. Visai kaip man. Imu.

Skubiai nunešu pardavėjai, kad jinai sutvarkytų formalumus, jog nuo šios sekundės šio laimikio teisėtasis savininkas esu aš, tik aš. Kaklaraištis mano!

— Na, matote, ar aš nesakiau? Pas mus toksai pasirinkimas, kaipgis? Puikus pirkinys! — čiulba man pardavėja. — Bet tamsta turėsite primokėti 6 dolerius ir 51 centą.

— Ką? Kiek? — surinku. — Aš juk keičiu kaklaraištį į kaklaraištį, o ne uodą į jautį. Taigi, fifty - fifty biznis. Panele, nekliedėkite. Vyniokite ir finiš.

— Kainos aš negaliu pakeisti. Jei sutinkate primokėti — vynioju, jei ne — meskite atgal į krūvą.

— Panele, kokios miglos jūsų galvutėje? Už manąjį kaklaraištį, kaip matau, buvo mokėta tik 99 centai. O štai dabar, kai noriu jį pakeisti, už kitą jau turiu primokėti net 6 dolerius ir 51 centą. Atsiminkite, tai kalėdinė dovana. Kiek man džiaugsmo iš jos? Aš tiesiog negaliu suprasti, kur jūs mokėtės aritmetikos? Kokia jūsų kalkuliacija?

— Ak, tamsta, būna visokių aritmetikų... Verčiau žiūrėkime faktų. Tamsta gaunate tikrų tikriausio šilko kaklaraištį. Ir ne kokį dirbtinį, ne falsifikatą, ne iš pragižusio pieno gamintą. Be to, jis rankomis austas. Iš Kinijos. Originali jo kaina buvo ne 5, ne 10, o 15 dolerių. Deja, per 10 metų nieks jo nenupirko. Matote, mūs visuomenė dar neturi skonio... Tad mūsų kompanijos direktorių taryba ir nutarė: ilgiau nebesiterlioti, numušti kainą per pusę ir žūt-būt iškišti. Ir štai tamsta jį suradote. Pasakysiu: tamsta — laimingasis. Ar dar abejojate? Na, nurodykite man, kur kitur prekės būtų parduodamos už pusę kainos? Šilkas. Šilkaverpių šilkas. Arba jos bus vogtos, arba...

— Panele, sustokite! Aš vis vien jo neimsiu. Negaliu tiek primokėti. Kai aš pats sau perku, temoku tik dolerį ar du. Bet jei aš šitą, jūsiškį, į namus parneščiau su tokia priemoka? Ką žmona man pasakytų? Supraskite, ne su šilkiniu kaklaraiščiu, o su žmona aš turiu gyventi, ar ne?

— Tai dar pasikniskite. Gal surasite kitą, kokį falsifikatą, gal iš pragižusio pieno, — sarkastiškai atsako pardavėja.

— Ačiū, gerbiamoji, užteks. Gana jau knisausi. Grąžinkite, prašau, man nors tuos 99 centus. Arba leiskite ką kitą pasirinkti.

—Pinigų negrąžiname. Tik prekėmis. Kaip sakiau: galanterija už galanteriją.

— A, tai šitaipos? Jums panele, pinigai kaip šuniui mašalas — amt ir nebėr. Aš protestuoju! Pašaukite man skyriaus vedėją.

Ir iš tiesų: ko čia man šnekėtis su uodega, jeigu aš galiu pasikalbėti su pačia galva, su skyriaus vedėju? Atsiranda ir jisai, galva. O šitam aš labai aiškiai išklostau visą savo nelaimę. Ir dar pasakau, jog vien tik tasai nevykęs kaklaraištis nuvedė mane tokion desperacijon, kad buvau priverstas užsisakyti sau poniškus pietus — steiką su varline sriuba, kuri mano gomuriui dar ir dabar tebėra šleikšti. Ir dar pasakiau, kad šitas, atsiprašant, patiekalas man kainavo 4 dolerius ir 75 centus. Pone vedėjau, sakiau, tai juk gražus pinigas. Ne nusičiaudėti. Bus skylė mano šeimos biudžete. Ir visa tai tik dėl to kaklaraiščio, kurio kilmės vieta štai čia, jūsų krautuvė. Kaltė krenta ant jūsų galvos... Kalbu drąsiai ir garsiai, nes žinau, kad teisybė mano pusėje.

— Garbingasai mūsų firmos rėmėjau ir patrone, prašyčiau kiek ramiau ir ša-ša. Tegu liekasi tarp mudviejų, — glosto mane skyriaus vedėjas. — Kam čia tas visas triukšmas ir skandalas? Viskas bus olrait. Žiūrėkite, va, tamstos talonėlin įrašau: pakeisti į bet ką. Prašau, eikite per visą mūsų krautuvę, per visus skyrius ir pasirinkite, kas patiks.

Na, čia tai vyriška šnekta. Štai ką reiškia pasikalbėti su galva. Ir dabar man laisvė vaikščinėti, dairytis ir pasirinkti. Pasirinkimo laisvė.

Ale kągi nūdien už 99 centų talonėlį galėčiau pasirinkti? Ką? Nei man šukų, nei man trintukų, nei barzdai peiliukų: tokių turtų pilni mano namai. E, e, prisiminiau dukraitę, — juk jinai lauks lauktuvių. Štai ką aš jai parvešiu — riešutų. Gliaudys ir raižysis mergaitė. Bėgte nubėgu į riešutų skyrių. Prašau, kad atsvertų lygiai kaklaraiščio vertę — už 99 centus. Maišeliukas mažytis, tai sklandžiai sulenda į tą pačią kišenę kur mano cigaretės. O dabar aš jau į gatvę, autobusan ir namon.

Kai sutemus parsiradau į namus, žmonos pats pirmutinis klausimas:

— Vyruti, ką gero parsivežei iš dauntauno? Visą pusdienį tenai prabindzinėjai. Na, parodyki.

— Ogi štai — riešutai. Užu tą kaklaraištį. Mūs dukraitei lauktuvės...

Ir dar ėmiau ir išsiplepėjau apie tą steiką ir ponišką sriubą. Kad patikėtų, net ir sąskaitą parodžiau.

— Ai, ai, tavo ir logika! Čia, namie, ir žąsienos ir košelienos likučiai, kopūstų su spirgučiais, lydekos gabalas drebučiuose, o jisai, nelyginant koks markizas de Garliava, sau poniškos, varliškos sriubos užsimanė. Ir dar sumokėk tu man tokį pinigą!.. — supeikė mane manoji poniutė. O ar buvai užsukęs ir geresnėsna krautuvėsna? Juk atsimeni, ko prašiau? Ar pasiteiravai, kokios kainos tenai? Ko čia dabar išsižiojai?

Tegu kur mane šeškas! Nagi tikrai pamiršau. Viskas man išdulkėjo iš galvos. Kai vargais negalais atsikrapinau to kaklaraiščio, kai išsikovojau sau teisę laisvai pasirinkti, kai pagaliau kišenėn susikimšau laimikį — tą riešutų maišelioką — mano širdyje tebuvo veni, vidi, vici. Toks neapsakomai mielas pergalės jausmas... Atraportavau jį ir žmonai, pridurdamas klausimą:

— Bet, mieloji, sakyki, argi mudu kada pirktume tokias prabangias dovanas? Aš manau, kad nei mums patiems, nei kitiems...

— Pirksime — nepirksime, bet man labai ir labai įdomu žinoti, kiek gi geresnis, prašmatnesnis daiktas kainuotų? Ko daugiau pamatai, ko daugiau sužinai — akiratis platesnis. Et, tiek to. Aš vis vien kaip nors sužinosiu. Iki kitų Kalėdų dar marios laiko...

Ne, nesuprantu aš tokios diplomatiškos kalbos. Ar iš tiesų čia mano poniutės tik paprastas moteriškas žingeidumas? Tik pasiteirauti kainų? O gal atsargi užuomina, nes juk ir vėl atslinks Kalėdos, ir vėl iškils problema: ką sau, ką kitiems? Meisseno porcelanas. Bengalijos tigro kailis su nenukirsta galva...

Pirksime — nepirksime? Štai kur klausimas. Neatsakytas, spirginąs klausimas. Man jokia paguoda, kad iki kitų Kalėdų dar marios laiko.

O, kad aš kada bežiūrėčiau dovanotam arkliui į dantis!

New Yorko panorama — Nuotrauka R. Kisieliaus

Laiškas iš New Yorko

SU KOLOSU ATSISVEIKINANT

LEONAS URBONAS

Už autobuso lango melsvi Manhattano kontūrai remiasi į žemą debesį. Šį vaizdą, kaip gyvą dovaną, priimu iš New Yorko už ten praleistą mėnesį laiko.

*

New Yorkas auga, nežiūrint, kad čia kiekvienas svečias jo gabalą išsineša savo širdies kertelėje.

Nors į New Yorką atvažiavau savo parodyti, tačiau dabar man rūpi čia kalbėti, kiek aš pats mačiau to, ko daugiausia matyti norėjau.

Gaila, nei muziejuose, nei galerijose to neradau. Šio galingo miesto gamintojas yra kartu ir šio miesto produktas — žmogus. O gal tipiškas galutinis toks žmogaus egzempliorius dar nėra pagamintas, dar neišstatytas žmogaus pažangos muziejuose. Jaučiu, kad tas žmogus būtų be širdies, bet įdomus tuo, kad naujas. Gal būt, žmogui išryškinti, kaip deimantui išblizginti, reikia jo paties dulkių.

Romos romėną, Atėnų graiką mes tiktai tada išvydom, kai laikas dulkes nuo jų nupūtė.

Kol dar New Yorko amerikiečio nematom, pirmiausia pažiūrėkime į šio žmogaus fabriko dulkes.

New Yorke dulkių yra labai daug. Didžiausia jų dalis, kaip darbščios skruzdės, šį kolosą stato, plečia į šonus, į apačią ir kelia į viršų. Palikime jas dirbti darbą, kuriam jos ir yra skirtos.

Man rūpi kitos dulkės, tos, kurios šios žmogaus liejyklos ugnį kūrena — intelektualinės dulkės.

Aš jas bandžiau sudėti į tris lentynas.

Pirmiausia sutikau pavydžias dulkes. Jos minta didžiulio miesto didybe ir bando prie koloso kojų susikurti pikniko ugnį. Su menkais talentais (ar ir visai be jų) tą ugnį anos dulkės ir pučia. Savo dūmuose apsipratę, jos su pavydu žiūri į kiekvieną ateivį. Pavydžioms dulkėms rūpi, kad ateivis, pakopęs iki koloso kelių, nesusikurtų ten didesnio ugniakuro, kadangi jų pačių barbeque lauželiai savo dūmais koloso akių niekada nepasiekia.

Didesniais talentais sparnuotos antros lentynos dulkės drąsiai lenda į pačią degančią kolo-so širdį. Kaip plaštakės, jos dažnai ne tik savo sparnus, bet ir pačios visiškai čia susidegina. Iš to didėja tik šio miesto kūrybinė šilima. O pelenai ir yra įnašas anam, naujam žmogui blizginti.

Jų tarpe neblogai pasijunti. Jas riša panašus aklo pasiaukojimo jausmas, ir beveik nėra tarp jų pavydo. Jos priima klajūną, vilioja pasilikti ir pagaliau sudegti šioj milžiniškoj liejykloj.

Trečiai grupei man lentynoje vietos neliko. Bet jos ten ir nereikia. Šios dulkės yra klajūnai satelitai. Iš toli atlėkę, patenka koloso traukon. Po kelių žemų orbitų, pamatę, patyrę, paėmę ko reikia, atsiplėšę lekia tolyn. Ar jos grįžta? Kas žino! Gal kai kurios grįžta. Čia nusilieja, įsirašo sau metalo plytelę ir padeda, paaukoja ją meno šventyklai, tiktai ne čia, o sugrįžę į savus uostus.

*

Tiesus kelias. Autobusas neša į šiaurę, Kanados link. Oras pilnas sniego dulkių. Mintyse kankinantis klausimas: kuriom New Yorko dulkėm aš pats priklausau? Ir jaučiu, kad New Yorkas pagauna net tuos, kurie iš jo pabėga.

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄ-TOM.

4 3/4% On savings accounts — 5 1/4% on investment bonus

NUO SAUSIO MĖN. 1 d., 1967
Sąskaitos apdraustos iki $15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS
GREITAS patarnavimas — GARANTIJA — KREDITAS
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

SIUVIMO MAŠINOS
BERNINA • NECCHI • ELNA • PFAFF • KENMORE
(Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, Singer ir kitos). Talsome, parduodame ir nuomojame prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius.
B & B SEWING MACHINE CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Avenue
LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos, Tune-ups ir Motorų Remontas
Kampas 58th Street
Telefonas — PRospect 8-9533

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS 4065 Archer Av., Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5980

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV
3 skyriai Chicagoje:
2608 W. 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St. Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1864
Lietuvių bendrovė, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicagos į Lietuvą
Didelis pasirinkimas geriausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis
E. ir V. Žukauskai

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ
CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

4 3/4% METAMS

ON INVESTMENT ACCOUNTS NUO Š. M. SPALIO 1 DIENOS

Federalinės vyriausybės apdraudos įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki $15,000.00

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdingai, saugiai ir pelningai jau virš 42 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai, aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 12 milijonų dolerių dividendais. Šiais metais išmokami dividendai sieks beveik du milijonus dolerių. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stiprūs finansiškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidėdami darbais ir finansais, kad galėtų pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicagos Taupymo ir Skolinimo Benrovę, išaugusią į virš $80,000,000 turto įstaigą.

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 80 milijonų dolerių finansinės įstaigos, vienos įdomiausios visoje Chicagoje. Pradedant liepos (July) 5 diena visi atsilankiusieji bus vaišinami šaltu lemonadu, skania kava su lietuvišku sūriu ir kitais skanumynais. Nėra reikalo būti mūsų taupymo ir skolinimo nariu, kad galėtumėte pasisvečiuoti pas mus. Atvykusiems bus parodyti visi bendrovės įrengimai, pagerinimai ir pagražinimai. Atsilankę pamatysite gėlėmis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą, Laimės Šaltinėlį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdaringoms įstaigoms apie $1,200.00. Pamatysite plačiai žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 260 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M. — 8:00 P.M
TUESDAY	9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M
SATURDAY	9:00 A.M. — 12:30 P.M

Žvilgsnis į kultūros gyvenimą Miunchene žiemos mėnesiais

(Atkelta iš 2 psl.)

amž. populiarioji grafika, Šiaurės Amerikos indėnų kūryba, paskirų kraštų dailininkų parodos (Vokietija, JAV, Prancūzija, Vengrija, Italija, Japonija...).

Miuncheno Miesto muziejus Jokūbo aikštėje kas mėnuo keičia įvairaus pobūdžio parodas — ten vyko W. Disney pieštinių filmų kūrybos vyksmo parodymas ir Miuncheno statybos planai ateityje ir dabartyje (beje, Miunchenas, su savo sparčiai vykstančia požeminio susisiekimo tinklo statyba pastaruoju metu virto turistus ir pačius miesto gyventojus gerokai erzinančia statybos darboviete, nes rausiamos ištisos centrinės gatvės bei aikštės). Tame pačiame miesto nuziejuje galima stebėti, kaip atrodo apie 5,000 metų tebegyvuojanti alaus bei gėrimo kultūra, o Amerika House patalpose buvo parodyti iš New Yorko atgabenti pritaikomojo meno pavyzdžiai. Žinomajame Deutsches Museum vyko Carl Zeiss ir jo pasiekimams skirta paroda.

Kalėdoms pirko Adenauerį, Ruark, Zuckmayerį

Judėjimas Miuncheno knygygynuose ypač buvo pagyvėjęs prieškalėdiniame laikotarpyje. Jau žinoma, kad Vak. Vokietijoje išleidžiama ypač daug įvairių kraštų literatūros. Sunku ką beprikišti jos apipavidalinimui. Apie naująsias literatūros naujienas tektų rašyti atskirą straipsnį.

Tegalima tik paminėti, kad prieššventiniame laikotarpyje miesto knygynuose itin didelio dėmesio susilaukė Carl Zuckmayerio atsiminimų knyga, nemažai pirkta ir buv. kanclerio Konrado Adenauerio atsiminimų antrojo tomo. Kiti dabar Vak. Vokietijoje populiarūs vardai: Eugen Roth, Erich Kaestner, Albert Camus, Bella Chagall, amerikietis Robert Ruark. Šio pastarojo "Medaus čiulpikas" ar Hailey "Viešbutis" (Hotel) yra vienos iš labiausiai dabar Vokietijoje graibstomų knygų. Žinoma, Miunchene — meno centre — susidomėjimą kelia ir grynai meno knygos. Vienas pavyzdys: gal dėl vykusios parodos labai gausiai pirkta meno knyga "Bonnard".

Dr. Živago melodija ir Virginijos Woolf šauksmai

Jei pažvelgti į Vokietijos ir ypač Miuncheno ekranus, tai vaizdas vis tas pats — indėnai, revolverių šūviai, apsinuoginusios moterys... Tik tokie filmai dar tegali pavilioti publiką.

Žinoma, apie pusę visų filmų ekranuose sudaro JAV gamyba, ir kino teatrai nevengia pačių žymiausių Hollywoodo ar New Yorko pasiekimų filmo srityje. Vokietiją jie dažniausia pasiekia po mėnesio, kito ar net pusmečio. Pvz. "Dr. Živago" Miunchene tepasirodė vos apie spalio mėn. ir su nebloga sėkme jis čia rodomas jau trečias mėnuo. Muzikalinė šio filmo tema šiuo metu yra viena mėgiamiausių visoje Vokietijoje. Tačiau pats filmas tebuvo vertinamas kiek rūstokai, pozityviai teiškeltas pats pastatymas ir aktorių vaidyba. Tik Kalėdoms į ekranus įžengė kritikų pozityviai įvertinta Virginija Woolf (El. Taylor, R. Burton), "Fahrenheit 451". Tris mėnesius buvo rodomas "Ar degs Paryžius?", jau vien dėl savo temos (vokiečių okupacija Paryžiuje) sukėlęs didžiulį dėmesį —čia, aišku, lėmė ir prancūzo R. Clement režisūra, kurios galėtų pavydėti ir ne vienas amerikiečių kūrėjų. Pagaliau, iš vad. filmų — "kolosų" reikia paminėti ir lenkų Kawalerowicz'iaus "Faraoną". Jei šis, neabejotinai įsidėmėtino pastatymo filmas, sulaukė mažiau dėmesio, kaip didieji JAV ar britų kūriniai, tai greičiausiai dėl menkesnės reklamos ir dėl nežinomų aktorių.

Kitos filminės naujienos: komedijos su Doris Day, su J. Lemmon ar su Sh. MacLaine. Tai pavardės, kurios visuomet trauks vokiečių publiką, pasigedusią gerų filminių komedijų. Tai įrodė ir Izraelio kūrinys "Sallah", Miunchene rodytas net 7 savaites iš eilės. Pasirodo, kai filmas be pretenzijų, bet su sveiku humoru ir kiek egzotiška aplinka, jis yra vertinamas.

Kita filmų rūšis — tai kriminalinio turinio, agentų istorijų juostos. Laukiama naujo J. Bond'o, jo vietą užima visa eilė geresnių bei menkesnių imitatorių. Savo publiką, ypač Alpių kalnais alsuojančiame Miunchene, užima filmai, skirti pašliūžų sportui. Vėl... savo publiką turi ir nudistų filmai, kur dažniausiai pavaizduojama, men kai susukti, nudistų sportavimai JAV ar kitų kraštų "laisvosios kūno kultūros" stovyklose.

Tuo būdu, Naujieji Metai Miuncheno kinuose pasižymi jau Amerikos žinomais filmų pasiekimais. Vaikams parodyta Disney "Sniegu olė su nykštukais" ir, daugiau vaikams kaip suaugusiems, "Nibelungų" dvi dalys. Žydas Brauner (Berlyne) norėjo sukurti reprezentacinį kūrinį, tačiau, nežiūrint reklamos, tie "Nibelungai" pasirodė besą beveik comicstrips ar šventinių prekylangių pakaitalu. Spauda vokiečių brangiai kaštavusį (2 mil. dol.) pasiekimą gerokai sukritikavo, ir vėl pasirodė, kad nebejmanoma pasiekti Fritz Lang lygio, ir vėl buvo aišku, kad smunkąs vokiečių filmų lygis per pastaruosius metus nei kiek nėra pakilęs.

—o—

● **Sukaktuvinis koncertas Vilniuje.** Gruodžio 17 d. Vilniaus Filharmonijoj styginis kvartetas atšventė savo 20 metų ir 1,000-tojo koncerto sukaktį. Kvartetas yra pasiekęs aukšto lygio, gerai vertinamas ne tik Lietuvoj bei Rusijoj, bet yra gerai pasireiškęs ir tarptautiniuose festivaliuose — Belgijoj ir Vengrijoj. Kvartetą sudaro E. Paulauskas, K. Kalinauskaitė, J. Fledžinskas ir R. Kulikauskas. Tik K. Kalinauskaitė (Fledžinskienė, II smuikas) ir J. Fledžinskas (altas) dalyvauja kvartete nuo pat jo pradžios, nuo 1946 m. rugsėjo mėnesio, kada pradėjo groti, būdami dar konservatorijos studentai. Pirmuoju smuiku pradžioj grojo prof. J. Targonskis, kiek vėliau savo vietą užleidęs savo mokiniui, dabartiniam kvarteto pirmajam smuikininkui E. Paulauskui. Pirmasis kvarteto violančelistas buvo prof. M. Seidelis, paskui dar trys kiti svečiai, kol 1962 metais įsijungė dabartinis violančelistas R. Kulikauskas.

Sukaktuviniame koncerte kvartetas atliko eilę Haydno, Vainiūno, Franko, Čaikovskio, Bartoko, Šostakovičiaus ir Prokofjevo kūrinių. Savas aukšto lygio kvartetas skatina lietuvius kompozitorius kurti ir naujų šio žanro kūrinių. (E.)

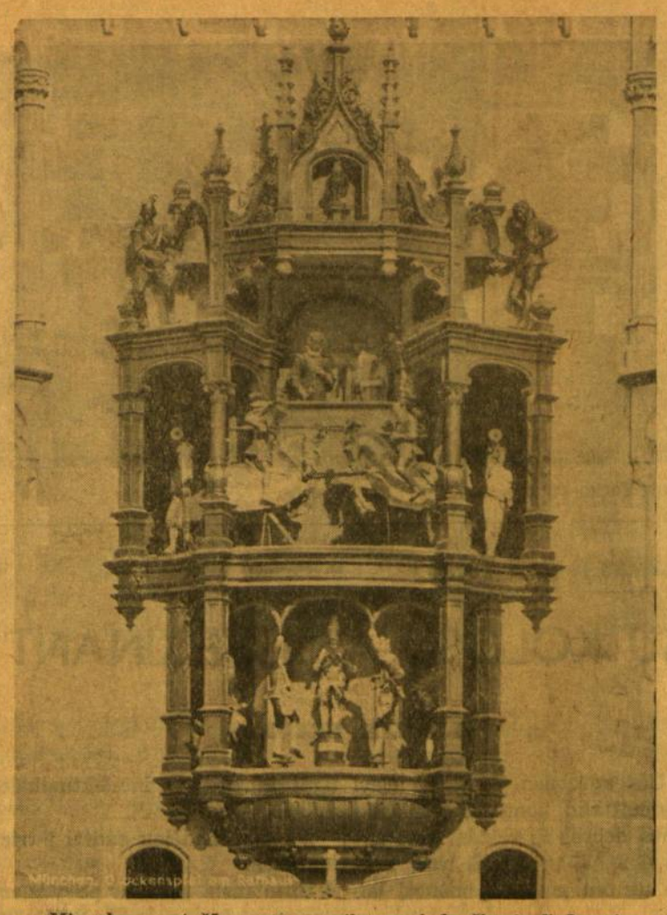

Miuncheno rotušės varpų muzika su judančiomis figūromis

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary
4 3/4 % DIVIDEND CHECKS MAILED QUARTERLY ON INVESTMENT SAVINGS ACCOUNTS
5 1/4 % LONG TERM BONUS SAVINGS ACCOUNTS
1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS ● 60650
Phone 656-6330
HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Raštinė atdara kasd en nuo 8 val ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val p. p.

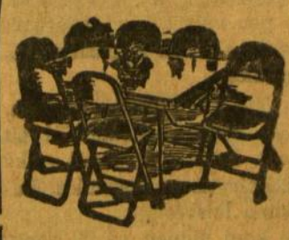
ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginiai 7-7258-59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PK 6-8998

MOVING
perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIDOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS
STEIN TEXTILE CO.
urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".
PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, ANGLIŠKŲ MERŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

JEI JŪS NORITE SIŲSTI
SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)
VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522
Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.
Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.
Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.
MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	968 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEWOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS	396 W. BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE.	—	381-8997

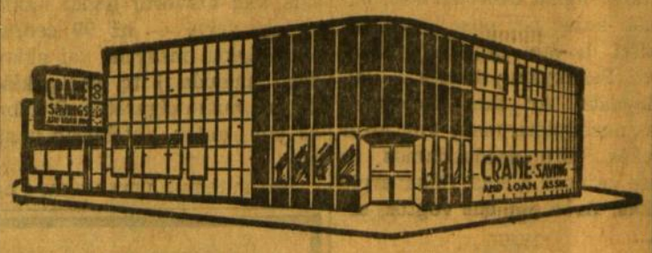
CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 3/4 % Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. .....9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD ir KETV. .....9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD 9 v. r. iki 12 v. d. ...Trečiad. uždaryta

Taupykite

MIDLAND SAVINGS
MES MOKAME 5% ANT BONŲ SĄSKAITŲ
Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.
Kiekviena sąskaita ligi $15,000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje
August Saldukas, Prezidentas
4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera
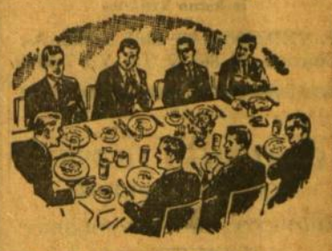
—o—
PIETŪS
$1.65 & $2.25
JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.
Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.
Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

Onos Baužienės ir Alvydo Bičiūno dailės darbų paparoda Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje (4012 Archer Ave.) atidaroma šiandien 7 val. vak. Šių dviejų mūsų dailininkų darbai muziejuje bus išstatyti visą sausio mėnesį. Muziejus atdaras visas septynias savaitės dienas nuo 1 val. popiet iki 4 val. 30 min. Muziejaus lankymas nemokamas. Baužienės ir Bičiūno parodos paruošos metu muziejaus patalpose čia iš kairės į dešinę matome: muziejaus komiteto narį C. Baltramaitį, kun. Algimantą Kezį, SJ, dail. Oną Baužienę, dail. Alvydą Bičiūną, muziejaus prezidentą St. Balzeką, Jr., ir muziejaus komiteto narį dail. Valentiną Ramonį.

Kultūrinė Kronika

● **Prancūzų ir kitų senųjų meisterių tapybos originalai Čiurlionio galerijoje Chicagoje.** Šiomis dienomis menininkų klubo Chicagoje pirm. **Povilas Gaučys** gavo iš New Yorko keturis prancūzų ir belgų senųjų meisterių tapybos originalius paveikslus, lietuvio meno kolekcionieriaus **Mykolo Žilinsko** dovanotus Menininkų klubo Čiurlionio galerijai. Povilas Gaučys paveikslus jau perdavė Čiurlionio galerijos globos komiteto pirmininkui **kun. J. Borevičiui, SJ.** Apie šią Mykolo Žilinsko donaciją plačiau bus parašyta kitos savaitės Kultūriniame Drauge, kartu įdedant ir dovanotųjų paveikslų nuotraukas.

● **New Yorko lietuviškoji sceninė veikla.** Šį sezoną New Yorko lietuviškoje scenoje numatomos dvi premjeros. Vytautas Valiukas režisuoja Alg. Landsbergio "Barzdą", o Dalia Juknevičiūtė - Mackuvienė K. Ostrausko vienveiksmę pjesę "Pypkę". "Barzdai" scenovaizdį ruošia dail. A. Elskus, gi "Pypkei" dail. R. Viesulas.

Jei laikas ir sąlygos leis, bus statomas ir prancūzų dramaturgo George Feydeau farsas "Baziliono vestuvės". Šiam veikalui dekoracijų ir kostiumų eskizus jau yra padaręs Paryžiuje gyvenąs dail. Žibuntas Mikšys.

Režisierius V. Valiukas gyvena New Haven, Conn., ir repeticijoms atvyksta į New Yorką.

● **Profesorius Antanas Maceina,** neseniai išleidęs svarų veikalą DIEVO AVINĖLIS, kuriame nužemintai ir paprastai pasakoja apie žmogaus santykius su užgimusiu ir atėjusiu į pasaulį Kristumi, šiomis dienomis paruošė spaudai paskaitas, skaitytas vokiečių evangelikam — tema: Sovietinė dorovė ir krikščionybė. Profesorius Maceina dirba Muensterio universitete, Vokietijoje, ir šį semestrą skaito religinės filosofijos kurse paskaitas apie Dievą ir žmonijos santykius su Kristumi.

● **Vokiečiai parengė sovietologijos enciklopediją.** Šiomis dienomis Vokietijos katalikų Herderio leidykla Freiburge išleido pirmąjį tomą naujos sovietologinės enciklopedijos SOVIETINĖ SISTEMA IR DEMOKRATINĖ BENDRUOMENĖ. Sovietologinė enciklopedija iš viso sudarys penkis tomus, kuriuose bendradarbiauja 600 įvairių kraštų mokslininkų - specialistų. Kalėdų metu pirmasis enciklopedijos tomas leidėjų buvo įteiktas Šventajam Tėvui, kuris užgyrė pradėtą darbą, galintį padėti geriau pažinti materialistinę galvoseną ir dvasinių vertybių pirmavimą žmonijos kultūros kelyje...

● **Dr. Antano Paplausko - Ramūno** straipsnis apie kanadiečių kultūrinę misiją, jų universitetų ateities viziją ir kitas pasaulinės apimties problemas buvo atspausdintas Ottawos universiteto studentų sąjungos leidinyje THE FULCRUM (Vol. 26, No. 12, Nov. 23, 1966), ta pačia proga kartu įdedant ir autoriaus nuotrauką bei plačiau skaitytojus informuojant apie jo mokslinę veiklą. Dr. Paplausko - Ramūno temos puslapiai leidinyje užvardinti CANADIAN UNIVESITY AT THE DAWN OF A NEW AGE.

● **Mirė istorikas ir kraštotyrininkas kun. Jonas Reitelaitis.** Gruodžio 24 d. išėjusiame Literatūros ir Meno 1966 m. 51-me numeryje pasirodė pranešimas, kad lapkričio 30 d. Krikštonyse (Lazdijų raj.) mirė istorikas-kraštotyrininkas Jonas Reitelaitis, gimęs 1884 m., keliasdešimties monografijų apie pietų Lietuvos vietoves autorius. Pranešime nurodyta, kad jo Gudelių, Veisiejų, Leipalingio mongrafijos ir Liškiavos miestelio istorija buvo išspausdintos periodiniuose leidiniuose. Kitų monografijų (apie Seirijus, Merkinę, Būtvietį, Gražiškius ir kitas vietoves) likę rankraščiai. Tarp likusių raštų esąs ir vertingas privilegijų (XVI a.) dvarų inventorius bei Lietuvos metrikos ištraukų rinkinys.

Būdinga, kad pranešime rūpestingai nutylėta, jog J. Reitelaitis buvo kunigas, Krikštonių parapijos steigėjas ir klebonas nuo 1927 metų, su vietos gyventojais taip susigyvenęs, kad kad nebesutiko iš ten išsikelti ir pragyveno tenai iki mirties, beveik 40 metų. Nutylėta taip pat, kad periodiniai leidiniai, kuriuose J. Reitelaičio monografijos buvo spausdintos, buvo Lietuvių Tauta, 1914, Mūsų Senovė, 1921—22, Tauta ir Žodis, 1923.

Seimų kunigų seminarijoj J. Reitelaitis buvo sutelkęs lietuvių klierikų ratelį, kuriame tarp kitų dalyvavo V. Mykolaitis - Putinas ir M. Krupavičius. (E.)

● **Po šviežesnio oro vėl uždaros kamaros gaižumas.** Lietuvos dailininkai ir kiti kultūrininkai praėjusiais metais turėjo vieną kitą progą pajusti "šviežio oro" šūsnelį. O vis dėlto, neskaitant poros prasitarimų, — po vieną kompozitorių ir dailininkų suvažiavimuose, — kad būtų gera turėti daugiau sąlyčio su užsienio menininkais, visi grįžo prie pasižadėjimų uoliai vykdyti didžiuosius partijos uždavinius... Dailininkų sąjungos pirmininko (ir 60 metų sukaktuvininko) J. Kuzminsko apžvalginis - programinis pranešimas suvažiavime buvo lygiai tokio patjes pilko turinio ir stiliaus, kaip ir Kairio kalba Maskvoj apie pramonės, prekybos bei kolchozų laimėjimų procentus... Abi kalbos atrodo toj pačioj kanceliarijoj parašytos.

SOPHIE BARCUS RADIO
ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8.30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmadieniais 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEmlock 4-2413
7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629

DEKORAVIMAS
IŠ VIDAUS IR IŠ LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1050

TELEVIZIJAS:
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3, už dirbtuvės darbą $10.00 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas.
J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

VALOME
KILIMUS IR BALDUS
Planname ir vaškuojame visų rūšių grindis. J. BUBNYS. RE 7-5168

REAL ESTATE — INCOME TAX
DRAUDIMO IR KT. REIKALAIS
A. & L. INSURANCE AGENCY AND REALTY
A. LAURAITIS
4645 S. Ashland Ave., LA 3-8775
(Currency Exchange patalpose)
Sąžiningas Patarnavimas

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio
Patogios išsimokėjimo sąlygos
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

A. ABALL ROOFING CO.
Įstegta prieš 49 metus.
Dengiame visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminius, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūrą — "tuckpointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuotas.
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Skambinkite bet kuriuo laiku.
Apskaičiavimai nemokamai

MOVING
A. VILIMAS
Apdraustas perkraustymas
Įvairių atstumų
3415 So. Lituanica Avenue
Tel. FRontier 6-1882

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
Ekspertiškai uždedam naujus ir taisome senus. Pilnai apsidraudę. Darbas garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnims.
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Avenue
Chicago, Ill. 60629

CONTRACTORS
Heating Contractor
Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens šildymui boilerius. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose. Darbas atliekamas greit ir sąžiningai. Apskaičiavimai nemokamai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago 9, Ill.
Telefonas VI 7-3447

PARDAVIMUI
GARBAGE DRUMS
WITH COVERS & HANDLES
30 and 50 gal. — Free Delivery
5622 S. Racine 434-1113

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PRospect 8 - 0833 PRospect 8 - 0834

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOKPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

OUR 70th YEAR!
WIN A PRIZE
Open House Celebration
December 19th through
January 28th
MAGNAVOX COLOR TV
A drawing for 7 grand prizes will be held on Saturday, January 28 at 12 o'clock noon. There is no contest to enter — no guessing, or limericks to write — anyone may enter. Simply stop in, fill out a registration card and place it in the grand prize drawing box. Winners need not be present at drawing — you will be notified by mail. Come in and register early.
GRAND PRIZE LIST
1. Magnavox 25 inch Color Television
2. Magnavox AM-FM Table Clock Radios
3. Magnavox AM-FM Transistor Radios
There will be coffee and refreshments served on Thursday night from 5 p.m. to 8 p.m., and during business hours on Saturday.
MAGNAVOX COLOR TELEVISION — This is truly the world's finest, most advanced color TV. This handsome Magna-Color TV has the big 25 inch rectangular screen. In contemporary design, this natural walnut set has beautiful Tambour doors and elegance beyond expectation . . . it's on display in our lobby.
MAGNAVOX AM/FM POCKET TRANSISTOR
In a handsome leather carrying case this 11 transistor radio comes complete with a long life battery (125 hours) and "no drift" tuner which keeps stations "locked-in"!
MAGNAVOX TABLE CLOCK RADIO
The Nocturne by Magnavox is AM or FM and has luminous hands for easy reading. Wakes you to music or wakes you to alarm. Has slumber switch too.
NEW HIGH RATE
4 3/4 %
ANTICIPATED RATE EFFECTIVE JANUARY 1, 1967 ON INVESTMENT SAVINGS ACCOUNTS
FREE SOUVENIRS TO ALL VISITORS
DISTRICT SAVINGS
3430 South Halsted St. • Chicago, Illinois 60608 • Phone 523-2800
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS — INSURED UP TO $15,000

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

Pasinaudokite Draugo „Classified" skyriumi.

FIORDŲ ŠALIS

(Atkelta iš 4 psl.)

žingsnių nuo muziejaus yra išstatyta urna su kompozitoriaus pelenais.

Fiordų idilija

Daug keliavę tvirtina, kad Norvegijos siauri fiordai su putojančiais kriokliais vasaros pradžioje yra sceniškiausi vaizdai visoje Europoje. Fiordai — jūros įlankos susiformavo, milžiniškiems ledynams praslinkus, atsiradus plyšiams uolose, kurie yra net 1 mylios gilumo. Sogne fiordai yra išsišakoję net 120 mylių į krašto gilumą. Su nekantrumu laukiau, kada mes pajudėsime fiordų kryptimi. O pradėti pirmą pažintį su fiordais ilgai laukti nereikėjo, nes Bergenas yra prie pat fiordų, tai lyg vartai į fiordų pasaulį. Va-

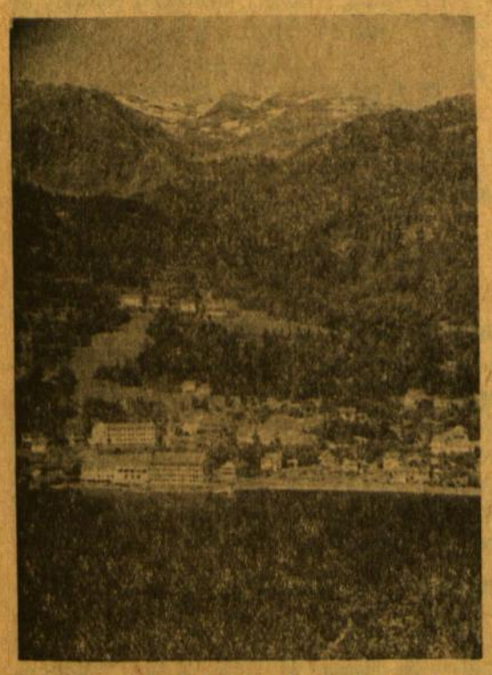

Sniego vainikais kyla uolos iš Hardanger fiordų

žiuojame į pietų vakarus prie įspūdingų upės tarpeklių. Privažiuojame Hardanger fiordus. Vingiuotu keliuku važiuojant, prie kiekvieno posūkio atsiveria vis nauji vaizdai, o daugiausia nustebina iki 5,000 pėdų aukščio sniegu ir ledais padengtos uolos, kurios vertikaliai kyla prie pat mėlyno vandens, kuriame iš ryto, tarsi veidrodyje, atsispindi slėniai ryškiomis spalvomis nudažyti ūkininkų mediniai namai. Kai kur ganosi gelsvi maži norvegų arkliai su juodomis dėmėmis ant karčių ir kojų. Prie sodybų vaismedžių sodai. Obelys, kriaušės, slyvos ir vyšnios, pasipuošusios baltais ar raudonais žiedais. Birželio pradžioje šiaurės gamta tik išsivadavusi iš sniego ir ledo šarvų, pakilusi naujam gyvenimui. Šalia vaismedžių žydi ievos, alyvos, pienės, geltonuoja purienos, dūzgia bitės, o visur sužaliavusių berželių kvapas. Kaip ramu ir gaivu. Čia galima susikaupti ir atsikvėpti. O šių dienų maišatyje taip gera kartais nurimti. Nežiūrint, kad fiordai yra taip toli šiaurėje, o vis dėlto čia vasaros saulė nunokina tabaką ir vynuoges. Tvirtinama, kad šiose apylinkėse gyvenų norvegai tvirčiausiai laikosi senų tradicijų. Ir čia ir kitur fiorduose yra naudojama landsmal kalba, o jau miestuose ir rytuose ricksmal, kuri jau

Tautinio šokio sūkuryje

turi daug danų kalbos įtakos. Savo laiku buvo bandymas paversti landsmal literatūrine kalba.

Pravažiuojame sodriai žalias pievas, kurios netrukus pradalgėse maloniai kvepės. Jau ištiestos tarp stulpų vielos, ant kurių išdžiūvusi žolė virs auksinės spalvos šienu. Kai privažiuoji miestelius, matai daug vandens reikalaujančių pramonės įmonių. Vienur aluminio, metalo, kitur elektro-cheminės ar azotinių trąšų įmonės.

Fiorduose yra ir vasarviečių. Po kelionės žvyruotu keliuku, sustojame Stalheime, gal būt, vienoje iš populiariausių vasarviečių. Modernus, nedegantis iš plieno ir betono statytas viešbutis yra virš Naroy slėnio. Iš abiejų pusių įspūdingi kalnai, tarpekliai ir kriokliai. Gidas aiškina, kad vaizdas į slėnį yra vienas iš gražiausių Norvegijoje ir prilygsta Kalifornijos Yosemite valstybinio parko kai kuriems vaizdams. Kaip iš įvairių įrašų ir atžymėjimų matyti, Stalheimą yra lankiusios Europos karališkos šeimos. Tik kiek nuotaiką drumstė anksčiau įvykusi šioje vasarvietėje tragedija. Čia buvęs medinis viešbutis, vieną naktį staigiai užsiliepsnojęs, sudegė, o kartu gaisre žuvo turistų, jų tarpe keli amerikiečiai. Iš čia pro siaurus tarpeklius vykstame prie Sogne fiordų Gudvingen prieplaukos.

Yra įspūdinga plaukti moderniu pusiau okeaninio didumo laivu siaurais Sogne fiordais. Laivas, būrių žuvėdrų palydimas, palaiko susisiekimą, kuriame be keleivių, gabenami dar ir turistų autobusai, automobiliai, ūkininkų parduoti vežamos ožkos ir vištos. Susisiekimas laivais fiorduose palaikomas ir žiemą, nes čia atkeliauja Golfo srovė ir fiordai neapsidengia ledu.

Galvą užvertęs, stebi didingus vaizdus. Laivas veržiasi tarp aukštyn kylančių sniegu padengtų uolų, kurios vertikaliai kaip siena kyla iš mėlyno vandens. Uolų viršūnėse betirpstantis sniegas virsta baltais putojančiais kriokliais ir kriokleliais, kurie krenta su samanomis ir žole į fiordus.

Sogne fiorduose ariamos žemės labai mažai. Ūkininkas, išvalęs dirvą nuo akmenų, turi mažą lopelį ariamos žemės, kur išsiaugina javų ir daržovių, o atliekamu laiku užmeta tinklą ir sužvejoja žuvies. Fiordai yra nepaprastai žuvingi. Be to, ūkininkas turi bandą galvijų. Aukštai kalnuose yra pagalbinės ganyklos. Vasarą karvės, avys ir ož-

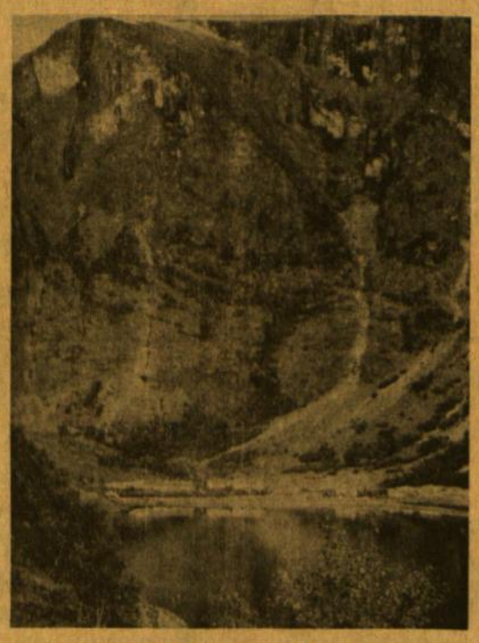

Į Sogne fiordus veržiasi kriokliai

kos yra išvedamos ir paliekamos kalnuose iki rudens. Pirmasis sniegas priverčia atsisakyti ganyklų, ir galvijai suvedami į tvartus. Vasarą galvijus prižiūri šeimininkė, kuri, gyvendama klėtelėje — seter, melžia galvijus, muša sviestą ir spaudžia sūrius. O norvegai yra dideli ožkos pieno ir sūrio vertintojai. Kas antrą dieną šeimininkas ar kiti šeimos nariai kopia į kalnus su lauktuvėmis. Iš klėtelių į slėnius grįžta su pienu, sviestu ir sūriais. Kartais iš laivo matyti tarp kalnų pasislėpusios tos klėtelės — seter, kurios iš toli atrodo lyg pereitų metų kregždžių lizdai. Toks fiordų ūkininkų izoliuotas gyvenimas prisideda prie senų tradicijų ir gyvo folkloro išlaikymo.

Fiordų gyvenimo idilei, kaip Damoklo kardas, graso kartais pasitaiką staigūs uolų nuslinkimai, kurie jau ne kartą yra uolomis, sniegu ir žemėmis užvertę slėnius, trobesius ir gyventojus. O kartais uolos nusirita į fiordų ežerus, sukeldamos potvynius. Slėnių gyventojams fiorduose visuomet reikia budėti dėl savo gyvybių.

Brangi lašišų meškeriojimo teisė

Prie Laerdal kelionė laivu fiordais pasibaigė. Per Borgund važiuodami, sustojame prie mažos 12 amž., tipingos, tik Norvegijoje matomos, dar kirviu statytos, medinės bažnytėlės. Ji atrodo kaip Azijos pagoda, nes yra su stačiu stogu, šlibinų atbrailomis. Altorius išpuoštas medžio skulptūromis, o šiaip vidus lentose dažytomis freskomis. Tokių bažnytėlių Norvegijoje išliko tik keletas. Tai liudininkės vėlaus krikščionybės priėmimo.

Nenuobodi kelionė važiuojant į Norvegijos sostinę Oslo šalia Filefjeld kalnų Slidre slėniu, prie kurio teka lašišomis garsi upė. Čia meškeriotojams tikras rojus. Savaitgaliais atvykdavo prie šios upės meškerioti ir gen. Eisenhoweris, kai Paryžiuje jis organizavo Nato pajėgas. Dabar kelionių biurai ir nuosavybių pirkliai atpirko prie upės ūkininkų žemes ir teisę meškerioti. Visus nuste-

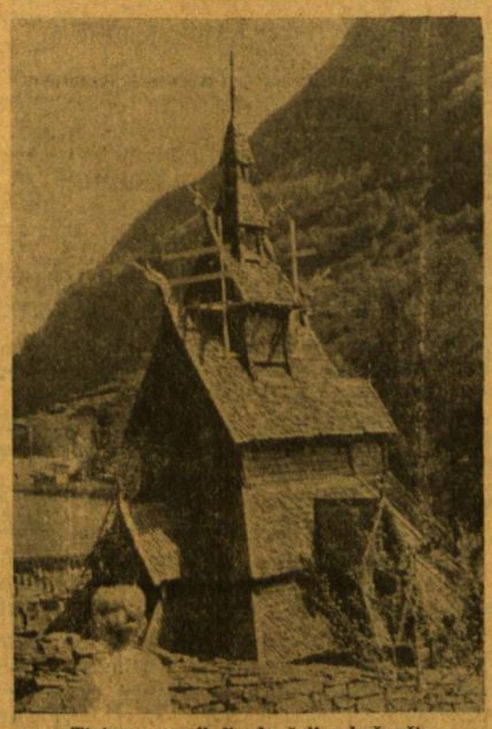

Tipinga senoji fiordų šalies bažnyčia

bino gidas, kai paaiškino, kad vienam asmeniui į dieną čia reikia mokėti net 148 dol. už pragyvenimą ir teisę naudoti meškerę. Upę nuo neapsimokėjusių meškeriotojų saugo suorganizuota svetimšalių policija. Važiuodami toliau per Honefoss ir Sundvolgen miškingas vietoves, netrukus pasiekėme sostinę Oslo.

Provincinška sostinė

Nors Oslo yra Norvegijos sostinė, bet be būdingų sostinėms judrumo ir didingumo bruožų. Ir pagrindinė Karl Johansgate gatvė primena provincijos miesto gatvę. Šalia jos yra spalvingas studentų parkas — alinė. Nors Oslo yra išsisklaidęs 175 kv. mylių plote ir šia prasme yra ketvirtas didumo atžvilgiu miestas pasaulyje, bet turi tik 750 tūkst. gyventojų. Oslo daugiau vertinamas dėl savo gražių apylinkių. Iš vienos pusės Oslo supa 60 mylių ilgumo fiordai, išpuošti įlankomis ir salelėmis, o iš kitų trijų pusių supa medžiais apaugę kalnai. Nėra sostinėje imponuojančių senovės architektūrinių pastatų. Yra tik viduramžių liekana prie pat uosto Akerhus pilis — tvirtovė. Ir tai yra seniausias pastatas Norvegijoje. Pilis yra ilgai saugojusi Oslo uostą ir miestą nuo priešų. Po Antro pasaulinio karo pilyje buvo sušaudytas pagarsėjęs nacių bendradarbis Quislingas. 19 amž. viduryje statyti karališki rūmai yra tik simbolis demokratinės monarchijos.

Oslo, kaip ir Bergenas, buvo įkurtas vikingų, o vėliau ir Hanza buvo prisidėjusi prie miesto augimo. 17 amž., Danijos valdymo laikais, miestas buvo vadinamas Christiana, o nuo 1924 m. vėl jam grąžintas senasis Oslo vardas.

Sostinė didžiuojasi naujuoju moderniu rotušės pastatu. Rotušė pastatyta prie pat uos-

Dail. D. Werenskiod mitologinis reljefas

to ir lyg skersai žvelgia į seną Akerhus pilį — tvirtovę. Ir tų pastatų išvaizda labai skirtinga. Rotušė yra raudonų plytų, su dviem bokštais. Jos statyba užtruko net 20 metų. Užbaigta 1950 m., minint sostinės 900 m. sukaktį. Prie rotušės planavimo pakviesti geriausi Norvegijos architektai ir menininkai. Viduje salės išpuoštos freskomis, skulptūromis ir paveikslais, o lauke reljefais. Freskose įamžinti norvegų būdingesni ūkinio ir socialinio gyvenimo laikotarpiai. Neužmiršta įamžinti ir tautos kančios nacių okupacijoje.

Originalus Vigelando skulptūrų parkas

75 akrų didumo Frogner parke yra originali lauko skulptūrų galerija, su apie 150 skulptūrinių grupių, sukurta energingo, prancūzų skulptoriaus Rodino mokinio ir pasekėjo Vigelando, kuris, miesto savivaldybės pakviestas, dirbo prie skulptūrų parko net 40 metų. Vigelandui mirus 1943 m., viskas pagal planą dar nebuvo užbaigta, tad buvę skulptoriaus padėjėjai tęsė darbą ir toliau. Skulptoriui buvo paskirtas parkas, pilna kūrybinė laisvė, pinigai ir pagalbininkai. Per ilgai užsitęsusi skulptūrų kompozicija ne kartą buvo išsėmusi skirtus pinigus, bet, visuomenei jo kūryba domintis, išsekę fondai buvo vis papildomi. Pagal sutartį skulptūrų parkas atiteko miesto savivaldybei.

Skulptūros yra suskirstytos sekcijomis. Pro pagrindinį įėjimą netrukus patenki prie skulptūromis apstatyto tilto. Vėliau seka fontanas, o gale, prie apvalių laiptų, pačiame viduryje 56 pėdų aukščio granitinė monolitinė kompozicija su 121 besiraitančia figūra yra svarbiausias kūrinys. Tas granito gabalas prieš iškalimą svėrė net 270 tonų. Monolito iškalimas užtruko net 13 metų.

Kai kurios akmeninės, bronzinės ar geležinės nuogos skulptūros yra įprastinės ir

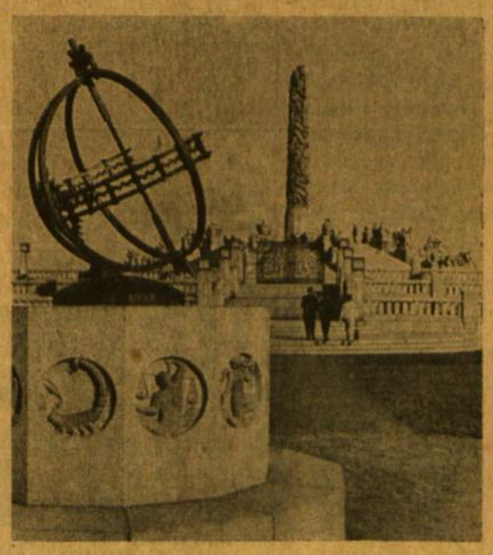

Monolitas ir dalis Viegelando skulptūrų

realios, o kitos groteskinės, bet be jokio pabrėžto gašlumo. Nors pats skulptorius savo idėjų kompozicijose ir nepaaiškino, palikdamas teisę kiekvienam lankytojui padaryti savas interpretacijas, bet, daugumos nuomone, jis yra atvaizdavęs pilną žmogaus gyvenimo ciklą. Ciklas prasideda kūdikyste, brendimu ir baigiasi senatve. Kitos kompozicijos vaizduoja žmogaus gyvenime agonijos, patoso ir džiaugsmo momentus. Nuo to laiko, kai buvo paruoštas parko projektas, dėl Vigelando skulptūrinių kompozicijų prasidėjo ginčai. Vigelandui daugiausiai prikišama, kad jis savo kompozicijose neiškėlė žmogaus intelekto.

Netoli parko yra Vigelando muziejus, kuriame galima pamatyti ir daugiau šio skulptoriaus kūrinių.

Dailininko Muncho palikimas

Taip pat Oslo mieste prieš 3 metus atidarytas specialus, jaukus architektūriniu atžvilgiu muziejus 1944 m. mirusio, savito ir įvairių srovių paženklinto dailininko Ed. Muncho kūriniams priglausti. Jo palikimą sudaro apie 1000 paveikslų, 4500 grafikos ir

Freskos detalė Oslo rotušėje

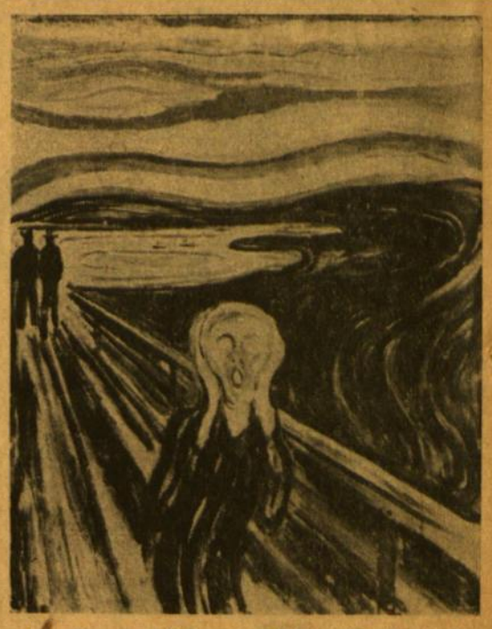

Ed. Muncho būdingasis kūrinys "Šauksmas"

akvarelės kūrinių ir 15 tūkst. atspaudų, kurie beveik visi yra likę Norvegijoje, o tik vienas paveikslas buvo parduotas ir yra iškeliavęs į Londoną. Ed. Muncho kūriniais susidomėjimas nuolat auga. Jis buvo vienas iš pirmųjų Norvegijos dailininkų, nutraukęs ryšį su tradicine natūralistine srove ir pasukęs į ekspresionizmą. Daug įtakos jam padarė Berlynas ir Paryžius, kur jis yra gyvenęs ir ruošęs savo parodas. Taip pat jis buvo dailininko Gauguino pasekėjas. Ypatingai jis yra savitas groteskiniuose kūriniuose, kur parodo tragiškus subjektyvius pergyvenimus ir nuotaikas meilės ir mirties ir kitokiose temose. Labai fantastiškos yra jo neurozės-histerijos studijos.

Šiais metais Bergeno festivalyje buvo skaitoma apie jį dokumentinė dramatinė poema "Į saulę", kurioje paliesti ryškieji Ed. Muncho gyvenimo biografiniai bruožai, panaudojant ištraukas iš jo laiškų, dienoraščio, spaudos atsiliepimų, į visa tai įjungiant ir jo kūrinius.

Senųjų ir naujųjų vikingų laivai

Nėra geresnės vietos kaip Oslo susipažinti specialiuose muziejuose su senais, ilgais vikingų laivais — polariniu laivu Fram ir mediniu plaustu Kon-Tiki.

Viename iš tokių muziejų yra rodomi nuo 3 iki 9 amž. vikingų laivai, rasti buv. karališkose kapinėse. Nors jie dar buvo surasti neblogai išsilaikę, bet dar rūpestingiau restauruoti, jie dabar rodomi su visais vikingų laidojimo iškilmėse įdėtais rūbais, namų reikmenimis ir papuošalais.

Polarinis laivas Fram primena tuos laikus, kai F. Nansenas juo plaukė į šiaurės ašigalį, o Amundsenas į pietų ašigalį.

Vėl kitame muziejuje galima susipažinti su rąstų plaustu, kuriuo 1950 m. jau modernieji norvegų vikingai plaukė iš Peru į Polinezijos salas.

Įspūdingas vaizdas į Oslo fiordus yra iš aukšto tramplino, kuris naudojamas slidininkų šuoliams. Tramplinas buvo pastatytas 1952 m. žiemos sporto olimpiadai ir sakoma, kad jis yra vienas iš žymiausių Europoje. Prie jo yra istorinis slidinėjimo muziejus. Netoli yra tik vasarą veikiantis plaukiojimo baseinas.

Socializmas apvylė gerovės valstybės visuomenę

Užpernykščiuos Norvegijos rinkimuose visus nustebino 30 metų kraštą valdžiusios darbiečių partijos pralaimėjimas. Jau dabar socializmo stabas Norvegijoje nebegarbinamas. Valdžioje sėdi keturių nesocialistinių partijų koalicija. Žinoma, darbiečiai pralaimėjo dėl daugelio priežasčių, bet viena iš svarbiausių, kaip rašo vienas iš įtakingiausių Skandinavijoje Oslo "Farmand" ekonominis žurnalas, tai jaunosios kartos nusisukimas nuo darbiečių dėl labai lėto tautos aprūpinimo butais. Ypatingai dėl to nukenčia jaunavedžiai, kuriems kartais tekdavo laukti net 10 metų, kol jie gaudavo pirmąjį savo butą. Dar ir šiandien sostinėje yra net 50 tūkst. asmenų, laukiančių eilės įsikraustyti į butą, o butų statyba juda labai lėtai. Tai jau šios gerovės valstybės nepasisekimas. Dėl to kartais toji gerbūvio visuomenė net pajuokauja, kad ji yra "eilutėje laukianti visuomenė".

Iš Oslo važiuojame per miškingas apylinkes, pasėlius ir ryškiomis spalvomis dažytus namus, bet jaučiame, kad jau tolstame nuo fiordų. Kai pasiekiame Kongsvinger, jau Švedija — Baltijos duktė tik už kelių mylių. Paskutines minutes Norvegijoje galvojau ir mąsčiau apie norvegų rankas, mylinčias darbą, ir norvegų svetingas širdis.

(Pabaiga)